

175214

BIBLIOTECA DE TEATRU.

Broșura 4.

LĂCUSTELE

BCU "V. I. Lenin" University Library Cluj
Vodevil în 3 acte

de

THEOCHAR ALEXI.

Prețul 20 cruceri.

B R A Ș O V

EDITURA ȘI TIPOGRAFIA ALEXI.

LĂCUSTELE

Vodevil in 3 acte de Theochar Alexi.

PERSÓNELE.

Alexandru Ioan, Domnitor.

Printul Jean Turbea, mare proprietar.

Moş Ioan Roată, rezeş.

George Roată, fiu-său.

Panaît Gherache, arendaş.

Kiriakita, soţia-sa.

Vasilie Ciócă, primar.

Săftica, fiă-sa.

Mamsela Jeaneton Nastrapee, guvernantă.

Sever Urlente, notar.

Ochiverdî, lăutar.

Căpitannul Hamoret.

Sergentul Gulguţ.

Un Arnăut.

Flecăi, fete, tĕrani, tĕrance, curtenî, militari, lăutari.

Scena: comuna Giudenî in Moldova, anul 1864.

ACTUL I.

SCENA I.

Capul satului. Flecăi şi fete, bărbaţi şi femei cu pari, cu furci, cu tingiri, cu vătraie şi tot felul de unelte.

Urlente, Ciócă, Gherache.

Cor.

Veniţi fraţi şi surate
Lăcustele spurcate
Cu furci de fer, cu bâte
Cu cöse oţelite
D'aici să alungăm,
Strigând să le speriăm.

(Şarivari.)

Răeniţi cât vă ia gura
Să mĕrgă d'aici aiurea,

Departe să se care
La alți peste hotare,
Nu le slăbiți de loc,
Ba dați-le și foc!

(Șarivari.)

Haidem, haidem cu toți
Să isgonim pe hoții
Ce vor să ne sleiască
Și să ne prăpădescă.
Haidem cu toți acum
Ca să le facem scrum.

(Șarivari.) (es)

Ciocă.

Pentru sfinți și Dumneșu
Stați, să nu facem vr'un rău!
Ce e drept eu sunt primar
Eu v'am pus la cale dar . . .

Urlente.

Omule cu minte ești
Ce te poți să mi-i opresci!

Ciocă.

Doră n'ei fi dracul gol
N'auți cum strigă pârjol!

Urlente.

Las' să strige tréba lor!

Ciocă.

Tréba lor dar și a mea

Gherache.

Chiar și eu ȃic tot așa

Toți trei.

Chiar și el ȃice așa.

Urlente.

Cum! încep și Dumniata! —
Décă ești primar nu sta
Ca un lemn ci veți de sat
Să nu umble nepurtat.

Mai ales d'or pârjoli
Să aibî grije de moşii
Pe boer să-l ocrotesci
Arđă cele rezăsesci.

Ciócă.

Bine ăici, vai capul meu.

Urlente.

Las' că bun e Dumneđu!

(*Ciócă ese*)

Ha, ha, ha ăeu de când sunt
Bou mai mare pe pămênt
Ca şi ăsta n'am văđut
Şi tot este incređut.

Gherache.

Ean ascultă nenişor
Pré ne iai peste picior!

Urlente.

Dór eşti grec bătut la cap
Lasă-mă, că sciu ce sap.

Gherache. Ean spune pricopsitulă şi invăţatulă . . .

Urlente. Să scii că din Transilvania v'a venit invăţatulă, care va deschis la cap!

Gherache. Pe noi Elinii?

Urlente. Nu, ci pe Români i-am scăpat de sub jugul ignoranţei.

Gherache. Şi i-aţi nebunit cu totul, dar să lăsăm astea isprăvitu-ai ţeva în trăba mea?

Urlente. Pentru deputăţiă?

Gherache. Da, însă nu striga aşă, nu trebuie să scie tot satul . . .

Urlente. Că archon Gherache are lipsă de *Urlente* notarul satului. Bine boer arendaş, écă tac.

Gherache. (la o parte) Afurisit Ungurean. (Tare) Nu-i vorba de tine şi de mine, ama este vorba de interesu statului, care ţere ca să fiă tratărisit cu delicateţă. Ei bine, ţe ăiţe primarul?

Urlente. Primarul ȃice cum voiesc eu.

Gherache. (politicos) Așa dară Domnule notar ȃe voiescî D-ta?

Urlente. Să te fac deputat.

Gherache. Evharisto, mersi, eu însă te voi faȃe apoi ispravnic.

Urlente. Bine înȃeles, este cum ȃice latinul o: „conditio sine qua non.”

Gherache. Și e canon, da, va fi pentru biata plasă.

Urlente. (la o parte) E cam surd grecul ș'apoi nici nu scie latinesce. (Tare) Dar cu primarul nu isprăvim nimic in astă trébă.

Gherache. (uimit) Nu isprăvim?

Urlente. Nu, trebue să avem ajutorul lui moș Rótă.

Gherache. A lui moș Rótă. Na, to pricòpsamen. Tocmai cu moș Rótă nu mă am bine, căci la porunca boerului nostru a prinȃului Turbea l'am cam apăsət și neindreptăȃit de multe orî, l'am amendat, i-am luat vitele, che ta lipa.

Urlente. Astea le sciu tóte pré bine, cum să nu le sciu, ca un om cu carte, și fiind-că le sciu am alergat la mijlòce drastice.

Gherache. Den katalamvano, nu te priȃep. (Sě face o zare roșîă)

C o r

După scenă in sunet de clopot. Crescendo și decrescendo.

Arde vai săriȃ
Toȃi de potoliȃ
Focul mȃncăcios
Și prăpăstios
Alergaȃi
De scăpaȃi
Satul și câmpia
Tótă avuȃia.

Urlente. Auȃi acel vuet? Vedî acea zare?

Gherache. Tocmai voiam să întreb ȃe este?

Urlente. Ard holdele lui moș Rótă.

Gherache. Bre-e.

Urlente. A fost de lipsă să le aprindă satul, ca să alunge lăcustele.

Gherache. Ce pehlivan. (la o parte) Acest Ungurean este o pacoste mai amară pentru biata țără de cât chiar dróiele de lăcuste.

Urlente. Impositul i l'am indecit — acum un an l'a bătut pétra, angararele boieresci i-au secat puterile după cum bine sciï, acum a mai venit și acest pârjol, care-l va fi inmuiat de tot; prin urmare, decât D-ta, care dispui de parale nu-l vei putea câștiga de partea D-tale, atunci fă-te mai bine primar in Giudenï de cât deputat la camera din Bucuresci. (la o parte eșind) Grecul crede că astea le fac de dragul lui.

Gherache. Aplipisit tîlhar! Ș'apoi să mai ȳică Moldoveniï țeva de sêrmaniï mei compatrioți.

SCENA II.

(Gherache, Kiriakița in toaletă fórte pretențioasă dar derangiată vine speriată.)

Kir.

O vai de mine, mine sêracă,
Ce va să ȳică astă refleacă,
Eșii așa numai in șemisă
M'oi face ȳeu, m'oi face recepisă.

Gherache. Ascultă, chera mu, pré ești anostă cu vorbele tale franțuzesci pe care numai le schimosesci. In loc să ȳici reflex vorbesci de refleancă.

Kir. Mě rog babacă, gramatica spune că reflex este bărbătesc, eũ fiind femeia dic refleacă și pace.

Gherache. Ș'apoi in loc să spui că te faci recidivă . . .

Kir. Dar bine cum am ȳis, n'am ȳis recepisă?

Gherache. Da, așa ai ȳis, insă . . .

Kir. Ce insă, numai incape nici un insă, ci răspunde-mi, ce va să ȳică acest vuet asurȳitor, acest fum, acest miros de pârlélă, acéstă zare roșie?

Gher. A eșit satul să gonescă lăcustele.

Kir. (ȳipă). Lăcustele, vai de mine lăcuste! Bine ȳici, am uitat de ele. Décă-mi aduceam a minte, nu mă scotea

nică șese boi din casă. Și mai pretindarisesc să rămânem aici la țără. Ești sigur de Giudenenii pentru deputăție? Ah când mă voi vedea pe șosea în Bucuresc. Ce ȳice Sever Urlente notarul satului?

Gher. Țe să ȳică? este un mișel!

Kir. Asta o scim. A casă, în Turda, a mâncat nisce bani și d'acea a fugit aici. Sciind asta-l avem în mână și putem face ce voim cu el și-l putem sili a ne lucra pe plac.

Gher. A ȳis că nu pôte face nică o ispravă și m'a trimis la moș Rótă, jurându-mă că ar fi singurul om, care-mă pôte ajuta.

Kir. Flécuri.

Gher. Ba nu-s flécuri. De ai sci ȳe mijlôte a întrebuințat ca să-mă înmóie pe moș Rótă, n'ai mai ȳice că sunt flécuri. ȳice însă, că trebuie să-i dau bani.

Kir. Ei bine, dá-i!

Gher. Dă-i, dá-i, tot să dau! Mă mir cum nu ȳi-e milă să vorbesc așa.

Kir.

Omul care numai ia
Și nu scie să și dea
E un foc mistuitor
Nu-i ca câmpul roditor.

Gher.

Bani-s ochii dracului
Sabia bogatului,
Cine-i dá puterea-și dá,
Părăsit prin lume stă!

Amëndoui.

Bani să fiă, baniș-buni
Cumintește pe nebuni,
Infrumțeza pe urât
Și-ȳi ia grijea de pe gât.

Kir.

Ochii închiși, lucru pe dos,
Sabia 'n tēcă, ce folos,

Banul ori cât l'ai cloci
Pui din el n'or mai eși.

Gher.

Baniș sunt pré rotunđei
Și să duc ca vai de ei.
Când cu gândul mă socot,
Deu nu-mă vine să-i mai scot.

Amëndoui.

Sac de baniș cu sforș legat
E ca câmp nesămênat,
Până nu-l vei deslega
Tot ogor va rămânea.

SCENA III.

Precedenții. Un Arnăut.

Arn. (presentând o scrisóre)

Coconiță o scrisóre

A sosit pentru Matale.

Kir. (speriată, țipă)

Ce scrisóre! e cernită
E cu negru pecetlită,
Vai! leșin, îmi vine rău,
Ce e pentru Dumneđeu?

Gher. (dându-i ajutor)

Stai chera nu leșina
Nu veđi că nu-i canapea
Unde ai putea pica,
Lasă dar, nu te speria.

Arn. (presentând epistola mereu)

Eú am dat trei gologanș. . . .

Gher. (smucindu-i-o)

Cară-te mēi bādăran. (Arn. ese.)

Kir.

De la cine-i?

Gher.

Nu pot sci.

Kir. (la o parte)

De hamor nu pôte fi.

(tare)

Hai grăbește d'o desfă

Să vedem ce 'ntrênsa stă.

Gher. (rupe plicul). Este de la vechilul fratelui tău —
étă și un testament.

Kir.

A murit Iordache! vai că mor și eu.

Țêne-mă Gherache că mi-e tare rău.

De sciam că móre, iute mă 'mpăcam

Și-o moșie mare pôte căpêtam.

Dar așa, de sigur le-a hărăzuit

La vr'o mânăstire séu la vre un schit.

Gher. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ți-oi ceti scrisórea decî te rog ascultă!

Kir.

Nu cred că-mî va face mângăiere multă.

Gher. (cetind.)

Mă inchin cu négră jale

Coconiță Dumitale

Și-ți trimit o tristă veste

Archon Lache nu mai este.

Ađi trei ȝile-a reposat,

Insă chiar p'al morții pat

O poruncă mi-a lăsat.

Étă viu a o 'mplini,

Tóte apriat a-ți scri.

Reposatul cum vei sci

A umblat a herezi

Tot ce are, starea sa

Mânăstirei Agapa.

Dară Cuza Domnul nou
Fără sfinți și Dumneșeu
A făcut o lege rea,
Care Grecilor le ia
Mănăstirile 'nchinat,
Ce de vécuri li-s testate.
Ia, ce patrioții bunți
Le au lăsat din moși străbunți.
Deci coconul s'a speriat
Dumitale și-a lăsat
Trei moși.

Kir. (șipă)

Ce! trei moși

Taci din gură nu glumi.

Gher.

Stai s'auđi ce va mai sta

(cetesce)

Una pentru Dumniata, BCU Cluj / Central University Library Cluj

Două însă să le vindți,
Bani ce pe ele prindți
Să le dai la Agapa. —
Dumniata stăpână ești,
Pe moșia Sâmploesci
Dar întâiu îți vei jura
Că pe voiă-i vei făcea.

Kir.

Jur ș'acum și mai târđiu,
Căci cinstită vreau să fiu.
Sâmploesci sunt ale mele,
Pot să-mi rîd dar de belele.
Nu mai sunt arendășiță
Ci gugia moșierită,
Éră tu nestrămutat
Te vei face deputat.
Deci acuma să te porți
D'unde nu, eu cer divorțiu.

D'aș sci că trebuie să cheltuim o miiă, două mii de galbeni, trebuie să te faci depotat, ca să ajung și eu la cinste și rang, mai ales acum după ce sunt bogată. Ei bine nu vorbesci nimic, ori vrei în adevăr despărțanie.

Gher. Ba să mă ferescă Dumnezeu, fac tot ce vrei (la o parte). Cum să nu fac, când e vorba să chivernisesc din gălbinași.

Kir.

Vin mojicii înderăpt
Fug, mă duc să nu-i mai ved.

SCENA IV.

Gherache, Ciocă, Urlente, sătence, mai pe urmă Moș Rôtă. Ciocă și Urlente împreună cu o mică parte din sătenii, sunt urmăriți de ceilalți.

Corul agresorilor.

Stați mișei

Pârjolitori!

Dați în ei!

Ciocă

Săriți, ajutor!

Gherache. (speriat)

Țe-i mă rog.

Urlente. (imbărbătând pe ai săi)

Ci stați pe loc,

Să le arătăm

Cine suntem.

Persecutori.

Pe ei, pe ei

Amar mișei!

Persecutați.

Ci decă-or da

Nici noi n'om sta

să încăieră cu strigăte: Dați, Nu vă lăsați Ho mei, Alei.
Când invălmășela este mai mare vine:

Moș Rótă.

Ce-i cu voi mēi ómeni bunī
Dóră nu sunteți nebunī
Numai dați,
Vē împăcați
Ho mēi n'audiți
Incetați, vē despărțiți!

Agresorī.

Ți-au pīrlit moșia ta,
Minte vrem a-i invēța.

Moș Rótă.

Ci lasăți-i. In zadar
Îi veți bate cât d'amar.
Ce mi-a ars tot scrum va fi
Nu va mai reinverdi.
Legea țerii d'a putea
Îmi va 'ntorce paguba.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Agresorī.

Pân' la lege poți să mori
Tot ducēnd dreptății dor.

Persecutați.

Un ciomag e legea lor,
Nu veți că-s resvrătitori.

Gherache. (la o parte)

Țin'te frate deputat
De prilejul minunat.

Moș Rótă.

Vē împăcați
Vē 'mprăștiați
Cei vinovați
Sémă mī-or da
Nu-i voi lăsa. (corurile es)

Gherache

Domnule primar
Domnule notar

Moșule vă rog
Stați puțin pe loc.

Moș Rótă.

Étă mă-s

Ce poftesci!

Urlente.

Stăm și noi

Amëndoui.

Gherache.

Este drept ce-am auđit?

Paguba ai suferit,

Focul tot ți-a mistuit.

Moș Rótă.

Cam așa-i. Nenea primar

Și cu póma de notar

Au pus de mi s'au aprins

BCU Cluj Holderele chiar din adins. Iuj

Nicī pân' ađi n'am fost bogat

Dar acum am scăpătat.

Urlente.

Nu-i a nóstră vina ȃeu,

Nu ți-am voit nicī un rėu.

Ciócă.

Numai să ne mântuim

De lăcuste ȃeu voim.

Gherache.

Bade Rótă crede-le

Dróiele lăcustele

Au silit pe nea primar

Impreună cu notar,

Ca să facă ce-a făcut

După cum s'au priceput.

Ciócă.

ȃeu moș Rótă crede-mė

Dróiele lăcustele

M'au silit fiind primar
Impreună cu notar,
Ca să facem ce-am făcut
După cum ne-am priceput.

Urlente.

Nene Rótă crede-mă
Dróiele lăcustele
Au silit pe nea primar
Și cu mine ca notar
Ca să facem ce-am făcut,
După cum ne-am priceput.

Moș Rótă.

Eu să port urmările!

Toți patru.

Dróiele lăcustele. (etc.)

Gherache. Domnilor, étă țe m'am gândit eu. Fiind-că paguba suferită de moș Rótă a fost spre folosul obștesc, prin urmare și spre folosul meu, care una sunt cu obștea Domnia-vóstră, și voi s'o slujesc după slabele mele puteri

Moș Rótă. (la o parte). Este dară adevărat, că lăcusta de grec, a rămnit la deputăție.

Gherache. Țe ai ȕis moșule?

Moș Rótă. Ean m'ăm ȕis, că nu m'aș plânge de paguba suferită, decât aș sci că s'au stirpit tóte lăcustele de pe la noi — tóte. Nu sciu decât m'ați înțeles.

Urlente. (la o parte). Hoț bătrân, audī colea, să-mī ȕică lăcustă, mie, care am venit ca să-i luminez la cap, mie care de când am venit p'aci am ridicat vađa Românismlui. O sancta simplicitas.

Gherache. Am înțeles moș Rótă. Nu sunt gros la urechi, dar sunt gros la inimă și nu ți o iau in nume de rău decât, in necazul D-tale, mă numescī lăcustă.

Moș Rótă. Cred ȕeu că te-ai ingrășat la inimă, căci de, sângele și sudórea Românilui sunt fórte hrănitóre.

Gherache. Eu îți voiesc binele, ér D-ta mă injurî. Dar cum ȕic nu ȕi-o iau in nume de r u și mă ved  gata a-ȕi implini paguba ȕe ai suferit cu ban  gata, m'ai inȕeles, cu ban  gata, c t faȕe.

Ciocă.

Ce minune spr ncenat 
Astăđi nou  ni s'arată,
Grecul inv ȕat a lua
Vrea d'odată să și dea.

Moș R t .

Nu-i minune, nu mă mir
Grecul crede că'n chimir
Zace cinstea, omenia
Zace chiar deput ȕia.
 m  d  preȕ pe votul meu,
Dar nu-l v nd pe Dumneđeu.

Gherache.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Una sută ferecaȕi

Ciocă.

Eu i-aș lua nenum raȕi.

Urlente.

Pr  puȕin, mai dă-i, mai dă-i

Gherache.

Fia două sute, trei . . .

Ciocă.

Vai de lume, ia-i đeu, ia-i

Moș R t .

Nic  măcar un fir de pai 
Nu primesc să sciu că mor,
R t  nu e trădător.

Gherache.

Patru sute, cinc   ȕi dau.

Moș R t .

Poȕi să-mă dai, dar eu nu i i-au

Cioccă. (la o parte)

Altul dór mai mult îi dă
(tare)

Cuscrule cum vei sci fă.

Urlente. (la o parte)

Drace, drace écă ȕeu
Îl cuscesce chiar din nou.

Drace, drace așã dar
Tóte-mi furã in zadar.

Gherache.

Mai i-ați séma, hai sã fiã
De vei țere și — o miiã.

Moș Rótã.

Ean ascultã, de ar fi
Ȕeci de miș ba miș de miș
Nu-mi vënd țera 'șã sã sci. (ese)

BCU Cluj / Centru de Cercetare în Literatură și Artă
SCENA V. Library Cluj

Gherache, Cioccã, Urlente.

Gherache.

Ce 'ndãrãtnic cap vêtos,
Tóte ți le ia pe dos.

Urlente.

Dar primare Domniata
Ce ai stat in partea sa,
Ba chiar mi l'ai cumetrit
Dórã numai ai glumit?

Cioccã.

Mi-e cumëtru, fu sêu
Va fi ginerile meu.

Urlente.

Nu uita c'a sãrãcit.

Cioccã.

Dar sêrac, dar calicit!
Omul care e lipsit

Nu dă 'n sute și in miș
Cu piciorul, nu, să scii.
Ș'apoi chiar sêrac d'ar fi,
E cu vață mare 'n sat
Și dar vrea, pe el indat
L'ar alege de primar,
Êr pe mine satul m'ar
Trage ȃeu la refenea
Și din cin afar m'ar da.

Gherache.

Ai dreptate, fă-i pe plac,
Om ca el nu e sêrac.
Fă ȃe-i face și ȃe poȃi
La alegeri să mă scoȃi,
Scii că gata mă găsesc
Banî din gros ca să jertfesc.

(ese cu Ciocă)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Urlente.

Na acum, și grecul meu
S'a pornit să-mi facă rêu
Singur numai Dumneȃeu
M'a scăpa, și prinȃul meu.

Ba ȃeu trebuie să mă grăbesc cu altă poznă, căci cu asta am sfeclit-o. D'oi zăbovi, mă voi pomeni d'odată că George Rôtă mi-a luat pe Săftica pe dinaintea nasului. Mojicul de el să se puiă cu mine, care sunt un nepot a lui Traian, pe când dênsul cine scie ce corcitură va fi.

SCENA VI.

Urlente. Jeaneton (nu observă pe notar)

Jeaneton.

Nu vrei să scii de mine
Nebună te iubesc
Și nu pot făr de tine
In lume să trăiesc.

Zimbesci cu nepăsare
De nebunia mea,
Când eu cu infocare
Să te ador așa vrea.

De ai sci ce rău te prinde
Așa n'ai mai zimbi,
O lacrimă. ferbinte,
Mai bine m'ai jertfi.

Nu vrei să plângi de milă
De chéză voi să-ți fiu,
Vei plânge tu de silă
Și va fi pré târđiu.

Urlente.

Ce priveghitóre
Pré incântátóre
S'a apropiat
Și m'a fermecat.

Jeaneton. (uimită)

Ha
Domniata
M'ai pândit
M'ai auđit!

Urlente.

Versul cel mai răpitor
Unui suflet simțitor.

Jeaneton. (la o parte)

Ce nebună sunt,
Nimeni pe pământ,
Nu scie ce simt,
Ér in al meu cânt
Al têu nume sfânt
George mult iubit
Nu l'am pomenit.

Urlente. (cu simțire)

Ochiî tîi ca viorele,
Gura ta ca garofele,
Dinți mărgăritar în șir
Păru-ți aur fir de fir.

Fiorî reci a ta privire,
Ferbîntelî a ta zimbire,
Viersul tîu desmierdător
Cel mai dulce simț de dor.

Cînd te vîd în depărtare
Mă sfârșesc de nerăbdare,
Cînd pe lângă mine treci
Te-aș opri să nu mai plecî.

Și te-aș strînge în brațe, strînge
Și de fericire-aș plînge
Un sărut ah, și-aș răpi
Ș'apoi vesel aș muri.

Jeaneton.

Domnule Urlent
Pré mult sentiment

Urlente.

Ba mai mult nici un picuț
Ca și simțul mătăluț.

Jeaneton.

Orî ce-ai dice, te-ai trădat
Ești de foc amoresat.

Urlente.

Da e drept simțesc că mor
M'a atins nebunul dor.

Amênnndoui.

Da e drept simțesc că mor
M'a atins nebunul dor.

Dorule
Amorule

Décă nu ne-ai chinui
Póte că mai rău ar fi.

Jeaneton. Ha, ha, ȕeu lucru de rîs cum ne intrecem dans l'art de l'enchantement.

Urlente. Nu sciu franțuzesce, dar tot am înțeles că ai vorbit de incântare, căci de, un om care ca mine a absolvat cinci clase gimnasiale și scie latinesce trebuie să pricépă orî ce i s'ar ȕice. (La o parte). Nu mî-ar fi nēcaz de ea, décă n'aș sci că este boemóică.

Jeaneton. Ba ȕeu moncher, cîntecul D-tale a fost fórte sentimental numai pęcac Domnule Ungurene, că ai greșit adresa.

Urlente. Domnișóre Nastrapce de și m'am născut in sêrmana Transilvanie, aȕi sunt Moldovean séu mai bine ȕis Român din principatele unite române, ér cît pentru simțimintele mele ești gresită, décă creȕi că sunt la adresa D-tale.

Jeaneton.

Hei, hei ce ți s'a nălucit
De ești așa de nēcăjit.

(la o parte). Trebuie să-l menajez, căci vreau să aflu cîte una alta de la dênsul (tare). Ean spune Domnule notar, décă cîntecul D-tale n'a fost pontru mine, pentru cine a fost dară.

Urlente. Cunoscî pe Săftica primarului.

Jeaneton. Da mon cher, votre gôt n'est pas mauvais.

Urlente. Non comprehendo.

Jeaneton. Ah, vous ne comprenez pas, eh bien, îți voi vorbi d'aci inainte tot românesce. ȕic că n'ai gust rău.

Urlente. Dar am invêțat óre estetica pentru ca să am gust rău?

Jeaneton. Tóte le sciî ce nu scie alțiî, și nu sciî ceea ce bună óră sciu eu.

Urlente. Bine că ești pricopsită.

Jeaneton. Mě prind, că décă ai fi invêțat franțuzesce

ai avea maniere mai bune. Dar să lăsăm astea și să vorbim de Săftica care de bună sémă va fi fericită, că te póte iubi.

Urlente. Așa ar fi negreșit, dar afurisitul de George...

Jeaneton. (alterată). George! care George?

Urlente. A lui moș Rótă.

Jeaneton. Eh bien, ce-i cu el?

Urlente. Este amantul Săfticei.

Jeaneton. Ah . . .

Urlente. Te-am prins, aici te dóre pe D-ta. Dar să nu-ți fiă témă. Étă mâna unui om de onóre și de parolă; să fim una în urmărirea scopurilor nóstre.

Jeaneton. (sfită). Aș primi, nu știu însă decă poți să fi discret.

Urlente. Discret și secret până la nebunie. (es)

SCENA VII.

Săftica (apoi) George.

Săftica. (melancolică)

De când l'am vădut

Órbă par a fi

Orî unde mă uit

Cred a-l tot zări.

Chipul său dorit

Stă 'naintea mea

Limped strălucit

Mândru ca o stea.

Tot s'a 'ntunecat

Lângă el și eu

Tóte am uitat

Din trecutul meu.

Bucurie sîmt,

Dar să rîd nu pot

Aș voi să plâng,

Să-mi vèrs focul tot.

George. (a ascultat extasiat)

Viersul t u doios
Dulce fioros
Nu m'a ing nat,
 t  te-am aflat.

Or  ce depărtări
Mun i  i v i  i mări
Intre noi d'ar fi
Eu te-a  au i.

Al tău c nt iubit
Al tău viers dorit
M'ar aduce 'n sbor
La riu, la isvor.

Ca p'un cerb setos
Pe un prunc doios
Ce de setc mor
Ca eu d'al tău dor.

Am ndouii.

Or  ce depărtări
Mun i  i v i  i mări
Intre noi d'ar fi
Nu ne-ar desp r i.

G ndul m -ar sbura
Tot la casa ta,
N ptea 'n visul meu
Te-a  vedea mereu.

D c ai reposa
In rai  te-a  urma
 i te-a  regăsi
 i uni i am fi.

S ftica.

Ce svon grozav, infricoșat
S'a r sp ndit acum prin sat.

George.

Săftica mea nu mă speria,
Glumesci numai, și că-i așa.

Săftica.

Ba ru glumesc; și tu să scii
C'ați ars perdând mai multe miș.

George.

Da ast' o sciu și ție și eu,
Că pentru noi e mare rău,
Dar svonul că am scăpatat
Nu-ți poate fi infricoșat.

Săftica.

Nu nici decum! Bogat sêrac
Tot de-opotrivă eu te plac.
Dar tată-meu ș'al têu iubit
Să ție că s'ar fi sfădit,
Și că pe noi ne-ar despărți . . .

George.

Nu cred, nu cred, grozav ar fi,

Săftica. (Doină)

Pe din sus de acest sat
E un lemn de brad uscat
Și in vârful lemnului
Scrisu-i dorul mândrului
Cânt' o pasere bătrână
Și mai jos și mai subțire
Mie, ție despărțire.

George.

Frunză verde frunzuliță
Ce ne-om face mândruliță
Dêc' a fi de despărțire
Eu oi fi al morții mire.

Săftica.

D'astea bade nu mai spune
Că urît îmi faci de lume.

Tuturor lumea li-i dragă
Mie mi-e cernéla négră,
Tuturor lumea li-i bună
Dar mie mi e mătrăgună.

George.

Sciï tu mândră ce ȃiccam,
Când noi amëndoui ședeam,
Că nu este om pe lume.
Pe noi să ne despreune
Ș'acum ȃici că tată tēu
Vrea să facă chiar ăst rēu.

Săftica.

Când m'a făcut maica fată
Să mă fi făcut o pétră
Să fi dat cu mine 'n baltă
Dumneȃeu ar fi ertată.

BCU Cluj / Central *George* University Library Cluj

Frunȃuliȃ mândr'albastră
Pecat de dragostea nóstră,
Că e lumea rea și hóȃă
Umblă 'n față să ni-o scóȃă.

Săftica.

Arde mi te-ar focul lume
Și pe cine ȃi-a pus nume.
Ah Georgiȃă dragul meu,
Drag mi-a fost numele tēu,
De-ai trăi să fi al meu
De-ai muri să mor și eu
Să ne 'ngrópe lāng' olaltă
Să se mire lumea tóȃă
C'a fost dragoste curată
D'un flēcāu și de o fată.

Amëndoui.

Să ne 'ngrópe lāng' olaltă (etc.)

SCENA VIII.

Precedenții. Ciocă, Urlente, Moș Rótă, Jeaneton. Corul sătenilor care să întorc de la góna lăcustelor.

Cor.

Să cântăm de bucurie
Că 'n zadar nu ne-am trudit,
Ca un nor de vijelie
Dróiele ne-au părăsit.
De al nostru vuet mare
Și de focul ațîțat
A sburat peste hotare
De lăcuste am scăpat.

Să nălțăm cerului slavă
Pentru ajutorul său
De o pacoste grozavă
Ne-a ferit ađi Dumneđu.
Dómne ajută mai departe
Dă ne rodul cel dorit
Și ferește ne de alte
Tot cum astăđi ne-ai scutit.

Urlente.

Vedeți, vedeți isprava mea!

Ciocă.

Ispravă đu și nice prea!

Moș Rótă.

De paguba ce sufer eu
Acum nici că-mi mai pare rău.

George și Săftica.

Ah Dumneđu
Nu-i pare rău,
Nădejdea dar
Ne vine ear.

Jeaneton (aruncă o privire de cointelegere asupra lui Urlente.)

Ce suflet nobil generos,
Ce om de bine valoros,
Ce nestimat mărgăritar,
Mă mir că nu-l faceți primar!

Corul.

Ce suflet nobil generos,
Ce om de bine valoros,
Ce nestimat mărgăritar,
Să ni-l alegem de primar.

George și Săftica.

Când nădejdea ni-e mai dragă
Vine-o chéză să ni-o spargă.

Ciocă.

Mai bine limba ți-o mușcai
Și aste vorbe nu lătrai.

Moș Rôtă. Ómenī bunī, vė mulțămesc de dragostea vóstră și de increderea vóstră și ȃeu așī primi cinstea cu care voiți să mă imbrăcați, de óre ce bine sciți că nu mă dau indėrėpt când este vorba ca să fac ceva pentru binele obștei. Am jertfit tot ce am avut, numai și numai ca să-mī fac datoria de om cum se cade. Aduceți-vė aminte că am primit până și deputăția la divanul ad hoc, dela care mi se trag prigonirile din partea boerului nostru. Dėcă m'așī face primar, urgia boerului s'ar descărca asupra obștei nóstre, căci mie unuia nu-mī mai póte nicī lua nicī strica nimic, de óre ce am ajuns lipitul pămėntului.

Corul.

Moșule din vremuri rele
Ne spui Domniata povești,
Nicī boerī nicī beizadele
Ađī la noi nu mai găsescī.

Am scăpat de starea próstă
Și de clacă nu mai scim,
Glia este ađi a nóstră
Pe cap ne suntem stăpâni.

Cel ce șéde in colibă
Și cu cela din palat
Astăđi este d'opotrivă
Și scutit și-'mpovărat.

Fia domnul cât de mare
Dreptul lui nu-i mai presus,
Ađi domnesce legea 'n țeră
Boeriile s'au dus.

Jeaneton.

Domnul prinț stăpânul meu
Nu-ți mai vrea acum de rău,
De când l'a pus in senat
Bucuria l'a schimbat.

Săftica (trage pe Ciócă la o parte). Tată dragă o singură vorbă te póte scăpa. Haide spune că mă incredințezi cu George.

Ciócă. Să te incredințez cu George, adică să-mi dau fata după un calic și tot o-dată să pic și din slavă. Moș Rótă îmi pare că va primi să se facă primar.

Săftica. Ș'apoi, decă ar primi, ai fi cuserul primarului.

Ciócă. Nu mi-e mie de cuscrie ci-mi este de primărie.

Urlente (cătră Jeaneton). Fórte bine, étă cum i-ai desbinat. Urméză inainte. (La o parte). Ciócă tot primar rămâne, căci este ales pe trei anī, din care numai unul a trecut. Dar prostul nici că se gândește la asta.

Gherache (la o parte). Ași spune și eu o vorbă pentru deputăția mea, ma nu sciu țe și cum.

Moș Rótă. Și đici mamaselă, că Măria sa beizadeaua Turbea a fost ales senator.

Jeaneton. Da, negreșit și are de gând să se strămute la Bucuresci.

Gherache (la o parte). El senator, eu deputat ȕeu cȕa s'ar potrivi, am rȕmȕnea cum am fost, el moșier eu arendaș, dar nu sciu cum sȕ incep.

George (cȕtrȕ Rȕtȕ). Tatȕ dragȕ, nu primi sȕ te alȕgȕ de primar; mȕ-ai strica tot rostul cu Sȕftica.

Corul.

Primesce moș Rȕtȕ și nu te codi,
Așȕ te rugȕm, primar a ne fi.

Moș Rȕtȕ.

Dar Ciȕcȕ ce face, de ce-l mizilișȕ,
La dȕnsul voi pȕte niei nu vȕ gȕndișȕ.

Corul.

Și el va cunȕsce, c'ȕșa este drept,
Cȕci tu decȕt el estȕ mai intelept.

Sȕftica (cȕtrȕ Ciȕcȕ).

ȕn spune tatȕ nu tȕcea,
Moș Rȕtȕ numai asta vrea.

Ciȕcȕ (cȕtrȕ Rȕtȕ).

Cuserule.

Corul.

Cu dȕnsul vrea sȕ sȕ 'ncuserȕcȕ,
Primarul Ciȕcȕ sȕ trȕiascȕ.

Moș Rȕtȕ. Sȕ trȕiesci cuserule, adȕ mȕna (dau mȕnȕ.)
Mai bine fiu-meu ginere decȕt fiȕ-ta norȕ de primar.

George și Sȕftica.

Ce fericire, ce bucurie,
O Dȕmne-șȕ multȕmim șȕe.

Urlente și Jeaneton.

Ne-am pȕcȕlit, ne-am inșelat,
Dar stașȕ cȕ incȕ n'a 'nserat.

George, Săftica, Urlente și Jeaneton.

Da este ți mare și de va 'nsera,
Dorințele năstre in sémă s'or lua.

Moș Rótă. Ómenī bunī pentru ca să vedeți că nu mă dau inapoi dela sarcinile obștescī, primesc sâ mă faceți deputat, de veți vroi.

Gherache. Aplipisit palicar, d'aceea n'ai vrut să primescī miia de galbenī.

Corul.

Ce suflet nobil generos,
Ce om de bine valoros
Mărgăritar de nestimat
Să-l facem dară deputat.
Hai să strigăm cu gura tótă:
Să trăiescă moș Ion Rótă!
Să trăiescă!

BCU Cluj / (Cortina cade.) Library Cluj

ACTUL II.

SCENA I.

Tot capul satului.

Secerători, secerătóre, Urlente, Ochiverđi cu lăuta subsiori.

Corul.

Un an mănos imbelșugat
Tatăl cel din cer ni-a dat,
Să-i mulțămim
Să-l proslăvim
Adêucă laudă să-i dăm,
Lui să ne inchinăm.

A tot puternic făcător,
A tótei lumii ziditor,
Tu care scii
Orī ce ar fi

Primesce slava ce îți dăm
Ș'a noastră laudă ce-ți cântăm.

De noi sârmanî te-ai indurat
Și pâinea ce-am cerut ne-ai dat,
Feresce-ne,
Scutesce-ne,
Și de ispită de tot rău
A tot puternic Dumnezeu.

Indurătórea mila ta
De ți-am greșit ne va erta!

Nemărginit
Și neclătit
E al tĕu scut, îl prĕslăvim
In vecii vecilor amin.

Urlente. ȶic și eu că se cuvine

Omului să se inchine,
Dar acuma vĕ cărați,
Fără trĕbă nu mai stați

Mergeți ca să vĕ întórceți cât mai de grabă cu carul de snopi. Voim să incepem jocul până a nu se face séră, și va fi un joc, despre care se va duce vestea peste nouĕ țĕri. Să va juca astăđi tocmai cum săltau străbuniî nostrîi, Râmleniî fiî de împĕrați, ai căror urmași suntem noi. Va veni și Măria sa prințul să privĕscă.

Corul.

Hei! ce veselie mare
Ne aștéptă ađi pe noi,
Snopiî încăreăți in care
Îi vor trage șése boi.

Și i-om duce in ogradă
Și in șură vom mâna
Ș'apoi tot in șir grămadă
Și cântând vom descărca.

Spicurile-s încărcate

Cu greunțe dese mari,
Când le veđi inima-ți saltă
Și îți vine ca să sară.

Haideți frați și surióre

Carul greu să-l descărcăm
Până la sfințit de sóre,
Apoi veselă să jucăm. (es)

Ochiverđi.

Armonia poruncită,
Écă Domnule-i gătită.

Urlente.

Vorbesc mai priceput,
Nu înțeleg că ce-ai făcut.

Ochiverđi.

Ci cântecul cu armonie.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Urlente.

Voiesci să ăici dór melodie
A bravo! ean cântă mi-o mie.

Ochiverđi (cu acompa-
paniare de violină).

In Granada mândră țéră
Unde sonul de ghtară
Inimile invióră
Când sub cerul azuriu

Colea 'n zarea depărtată
Marea tainic legănată
Și de sóre sărutată
Să 'nroșese porfiru.

Ș'apoi érá să pălesce,
Când din sínul ei svêcnesce
Un lucéfăr și sclipesce
Luna vesel salutând.

La Granada eu m'aş duce
Ca să scii, când luna luce
Că viaţa mi-e mai dulce
Şi că din ghtară cânt,

La Granada, la Granada
Sub balcon lângă cascadă
Cea mai dulce serenadă
Donei Clara înger blând,

Care-ascultă cu 'ndurare
La-l meu vers de adorare
Nu mă lăsa 'n disperare
Ca şi tine suflet crunt.

Urlente. Incă odată bravo, scii că-mi place melodia.
Apoi de séră, după ce să va fi spart jocul, când va străluci
luna pe bolta cerului şi va bate drept in feréstra cămăruţei
unde dórme Săftica să mi te duci la uşa ei şi să-mi tragi
acest cântec pe córda cea subţire.

Ochivertî. Lasă-mă pe mine Domnule notar, sciu eu
cum să i-o đic. Dar decă ai voi să ascuţi de mine, m'ai
lăsa să cânt una, care ar fi mai la înţelesul Săfticei. Bună óră :

Fóia verde trei lalele,
Fa leliţă lele,
Nu mă băga in belele,
Fa leliţă lele.

Cu guriţa-ţi rumeióră,
Fa leliţă lele,
Cu sinu-ţi miros de flóre,
Fa leliţă lele,

Cu ochi-ţi de căprióră,
Fa leliţă lele,
Care-mi sunt curată bólă,
Fa leliţă lele,

Vină vin la badea 'n brațe,
Fa leliță lele,
Să te strâng cum ție-ți place,
Fa leliță lele.

Urlente. Să nu care cum-va să îndrăznesci a cânta această batjocură, că te duc drept la furci.

Ochiverdți (induișat). La furci! (incepe să plângă).

Urlente. Ce plângi mei prostule. Am glumit numai! In Moldova nici că sunt spênðurătore.

Ochiverdți. Las' că știu, dar mî-am adus aminte de sermanul dada, de două ori a fost osêndit la furci in Ardeal.

Urlente. De două ori, se pôte!?

Ochiverdți. D'apoi de. Intâiași dată când l'au spênðurat s'a rupt funia cu el și i au dat pardon. Dar sêracul tată nu prea era mulțămît, căci pipa, care o ređimase de parul furcilor, până una alta se stinsese de tot.

Urlente. Dar a doua oră.

Ochiverdți. A doua oră-l osindiseră Secuii, ér acestia n'avênd spênðurătore au cerut voie de la Sașiî din orașul invecinat, ca să-l spênđure de furcile lor. Sașiî însă n'au voit đicênd: Ni cređi furcile le-am făcut pentru noi și fiî noștrii, ér nu pentru nisce lăpêdături de Țiganî, — și așa ér a scăpat dada.

Urlente. Ce rău făcuse tată-têu de l'au osindit la furci?

Ochiverdți. Nimica tótă. Intr'una din đile đise cătră nașu-sêu: »Nașule, veni-vei Duminecă la noi, că decă nu, o să viu eu Sâmbătă la D-ta.«

Cum đise așa și făcu. Sâmbătă se duse la nașu-sêu, dar cum era pus pe gânduri, din tindă nu intră in casă, ci se suî in pod și mergênd acolo cu capul ridicat, căci era fudul sêracul dada, se lovî cu fruntea de șoricîul unei slăninî atêrnate in pod. D'apoi să fi vêđut nêcaz pe el, așa era de nêcăjit încât s'apucă să taie in slănină, căci era om bătăios tată-meu. Cum se lupta cu afurisitul de șoricîu, care era cam gros și tare, cum se opintî și se suci, puse piciorul tocmai

pe nisce podele care erau cam putrede. Podelele trosc — și dada hâldăbâc tocmai in mijlocul casei.

„Bună diminéța nașule . . . Da, Dómnne, multe uși mai ai!»

Dar nașul in loc să-i de-a bună diminéța, se repede la un ciomag și era gata să dea in dada, el însă sêracul, a vrut să se ferescă și a luat un scaun, dar așa tare s'a speriat când a văđut turbarea nașului său, încât de frică i-a pica scaunul din mână drept in tâmpla lui de s'a pomenit cu e lungit, scăldat in sânge, mort. No veđi pentru atât lucru era să l spênđure.

Urlente. Ce ne perdem vorba cu povești. Trebuie să mai facem o probă de călușari. Hai să adunăm flcăii.

(es amêndoui)

SCENA II.

Kiriakița Gherache.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Kir.

Ean veđi norul de colea

E fantom că va ploua.

Gherache. Ear ai inceput să-mi intorcă vorbele? Ce-mi spui de fantom? De bună sémă vrei să đici simptom.

Kir. Dar cum am đis? n'am đis óre: fantom!

Gherache. Mai bine ștergeți sudorile de pe frunte și tacți.

Kir. Da, conspir grozav de când m'am făcut mai porcolentă.

Gherache. Transpir bre și corpulentă.

Kir. Fiă dar: vampir și porcolentă.

Gherache. Haide, trețem inainte, ne va fi așteptând prințul cu masă.

Kir. Așa veđi, ne chiamă la masă de când a murit sêracul Iordache, și ne-a lăsat moși.

Gherache. O moșiă, una singură și-a lăsat.

Kir. Adică pe cele lalte două nu le numeri.

Gherache. Acele nu ni le-au lăsat Iordache, ci le-am câștigat eu cu tertipul meu și sunt ale mele.

Kir. Ale tale? Ce spui frate?

Gherache. Dar bine nu mi le-ai vândut și nu ți-le-am plătit?

Kir. Cum vândut? Pentru două moși mari mi-ai numărat o sută de galbeni.

Gherache. Destul și pré destul pentru călugării de la Agapa, unde ai jurat că vei trimite banii luați pe moșie.

Kir. Să-mi dai moșiile inapoi!

Gherache. Și te vei face cu ele? De oprit nu le poți opri, de vreme te ai jurat că le vei vinde.

Kir. Am să le vând și am să prind treizeci de mii de galbină pe ele.

Gherache. Te folos! orî o sută orî treizeci de mii tot la Agapa trebui să-i trimiți, decî mai bine rămâne așa cum este. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Kir. Ai noroc cu jurămîntul meu!

Gherache. Ba nu jurămîntul teu, ci mintea mea este noruecul nostru. Am știut să potrivesc tréba.

Kir. Cu tóte astea eu una, voiesc să mă fac deputătăróică.

Gherache. Tătăróică! Fă-te decă așa îți place, n'ai decăt să te măriți după un deputat. Eu din parte-mi te las și mă mulțămesc cu cele două moși, pe care le pot chiver-nisi și fără ajutorul tđu.

Kir. Bre catergare. Ba deșu aș fi in stare a mă mărită după candidatul de deputăție, după moș Rótă, numai și numai in ciuda ta. (ese.)

Gherache. Las că vom regula noi și pe moș Rótă. (ese.)

SCENA III.

Căpitanul Hamoret. Jeaneton, mai pe urmă Sergentul gulguț.

Căpitanul.

Copiliță bálalióra

Ții tu minte ții,

Când trecuși întâia oră
Cum mă îngălbini.

Ș'apoi pentru întâia dată
Când te-am sărutat
Ții tu minte, ții tu fată
Cum am tremurat.

Ș'amêndoui dintr'o oftare
Par' că ne-am trezit,
Tu erai o fată mare
Eu un fêt sfit.

E de mult, un veac îmi pare
Nu știu, am uitat :
Ór' l'aceea sărutare
Tu ai tremurat.

Jeaneton. Constatons dabord une chose monsieur le capitain, să constatăm m'ai întâi, că nu m'ai sărutat niciodată ș'apoi să trecem la ordinea zilei: ai dispus ca soldații D-tale să ia parte la serbarea de ađi a sătenilor noștri.

Căp. Da, mamaselă, adică am trimis vorbă sergentului Gulguț să viiă aici ca să-i dau instrucțiunile necesare. Apropo de prima cestiune sper, că ce n'a fost va fi (vrea să se apropie de Jeaneton și s'o prindă de bărbie.)

Jeaneton. O mais non, o mais, point de familiarités monsieur le capitain. Să lăsăm copilăriile, nu mi-e poftă de ele.

Căp. (răsucindu-și mustățile). Dar o lécă de recunoscință pentru órba mea supunere, hein, ce đici nu-mi dai nici o speranță?

Jeaneton. Speranță ori câtă ai voi Domnule căpitan (ferindu-se de el, care vrea să se apropie) dar acum și aici lasă-mă in pace.

Gulguț. (pe după scenă)

Sună dobele sună
Soldații se adună

Ratapaplan, paplan, rata pla . . . (intrând, cum zăresce pe căpitan să opresce zmirnă dinaintea lui și salută.)

Poruncă Domnule căpitan ?

Căp.

Sergent Gulguț

Serg.

Poruncă!

Căp. De séră va fi horă in sat. Când vei auți că lăutariî trag un vals, toboșariî să bată alarmă. Adunând pe soldați să vii cu ei la horă, firesce fără arme de foc, numai cu baioneta. Aveți să vă purtați cum se cade, puteți lua parte la joc, ér cât pentru rest, voi fi și eu de față, ca să vă dau ordinele mele.

Serg. Am înțeles.

Căp. (luându-se după Jeaneton care ese.) Mamaselă un cuvânt . . . (ese.)

Gulguț.

Soldat pătit, soldat voinic

Sunt eu pe de intreg

(scóte o ploscuță.)

Mă bat voios cu inamic

Il sorb ș'apoi — mă șterg.

(se șterge pe mustăți)

De va fi Rus ce wotki-i ȃic

Il sorb inverșunat,

Nu-i dau pardon ȃeu nici un pic

D'aș sci că mor indat.

Pe Ture in sémă nici nu-l iau,

Șerbet bea el sêrman,

Nici pe palincă nu me dau

Colea la Ungurean.

Francezul cu cognacul sêu

Nu mă 'nspăimântă chiar

Și fiă rumul cât de rău
Il sorb fără de pahar.

Vestitul nostru de Cotnar
Adesea m'a trântit
Și cu țuicuța in zadar
Ades m'am biruit.

Căci de — îs Moldoveni și ei
Mă scie cine sunt!
Îs tari și sunt și sprintenei
Mă plécă la pământ!

Hei berea némțului pocit
In ochi nici să n'o vэд.
O iau și lui — i-o torn pe găt,
Sciu eu cu ce mă imbět.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Soldat pățit, soldat voinic,
Sunt eu pe de intreg
Mă bat voios cu inamic (bea)
Il sorb — ș'apoi mă sterg. (ese.)

SCENA IV.

Urlente, Ochiverđi cu violina. Călușeri.

Corul Călușerilor. (dansând)

Să călcăm tot voinicesce
Și să tot săltăm,
Di țigane străbunesce
Călușeri jucăm.

Urlente. (arătând pașii.)

Pas de pas cu toți intr'una
Veđi așa flecăi,
Ca să mérgă jocul struna
Sus cu toți mări.

Călușeri.

Haidem hai plini de mândrie
Tot așa mereu,
Până suntem in junie
Nu ni-e saltul greu.

Urlente.

Bine, bine inc'o dată
Să o luăm din nou.
Hai săltați toți la o laltă
Și cântați mereu.

Unul dintre călușeri.

Suflă vântul, érba pică
Rău fêrtate rău,
Dorul mândrei mult mă strică
Bătă-l Dumneșeu.

Alt flecău.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Suflă vântul, érba cresce
Di țigane ți,
Dorul mândrei mă topesce,
El de s'ar topi.

Călușeri.

De cât in țără streină
Mai bine in a mea
Mai bine in sat la mine
Chiar cu pânea rea!

Urlente.

Destul că merge bine,
Și alta să 'ncercăm
Bătuta acum vine
De asta ne-aședăm.

Ochiverđi.

Am să ȃic cu infocare,
Căci e jocul meu dorit.

Ved cu bucurie mare
Șirul său cel mult dorit.

Corul.

Di dar di cu infocare
Jocul teu cel mult iubit,
Ș'ei vedea mei lăutare
Șirul său cel mult dorit.

Urlente.

Vedi așa incepeți dară,
Să vedem cum il mai sciți,
Să nu remaiu eu de ocară
Când veți fi de sat priviți.

*Cor cu Ochiverdi (cântând din
vioră)*

Inainte toți cu pasul ș'apoi er incoce
Astfel merge jocul ăsta tot intr'un săltat,
Mergeți, mergeți inainte colo ne-om intorce
Ș'apoi eră ne vom pune tot precum am stat

Ochiverdi.

Vai frumos mai este popa când să 'mbracă
in sfită

Deu tie drag să-l vedi cu ochil de el să
te mirı,

Mai frumosă decât popa-i mândra primenită
Este ca ș'o garofiță ca un trandafir.

Cor cu Ochiverdi.

Inainte toți cu pasul ș'apoi er incoce
Astfel merge jocul ăsta tot intr'un săltat,
Mergeți, mergeți inainte colo ne-om intorce
Ș'apoi eră ne vom pune tot precum am stat.

Urlente.

Saltă inima in mine și să 'nveselesce,

Tote merg din ce mai bine și cum am dorit
Fiă-care calcă sdravăn nimen nu greșesce

Deu succesul nost de astădı va fi strălucit.

Corul.

Inainte toți cu pasul ș'apoi ér incóce
Astfel merge jocul ăsta tot intr'un săltat,
Mergeți, mergeți inainte colo ne-om întóce
Ș'apoi érá ne vom pune tot precum am stat.
(După scenă se aude o horă)

Urlente.

Să trăiți iubiții mei
Sunteți cei mai demni flecăi,
Hai la joc hai, cobza sună
Și in juru-i ne-adună.

SCENA V.

Cortina din fund se ridică. Planul I. se schimbă in o poeniță, ér pe planul II. este horă mare. Lăutarii in mijlocul horei. Ochiverđi in trând, s'alătură lângă lăutari, călușerii intrând și ei se prind in horă. Urlente avanséză pe planul I. și privește la horă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Corul.

Vine tómpa recorósă
Cu belșug d'ar fi,
Pretutindinea mănósă
Și pe câmp și 'n viș.
Grâu ca aur d'ar aduce,
Păpușoiu vêrtos,
Strugurei cu mustul dulce
Și pomet frumos.

Să fim plini de veselie,
Lesne să iernăm,
Pascile cu bucurie
Ér să le serbăm.

Și din nou pe câmp, pe luncă
Apoi să eșim,
Să ne dăm din nou la muncă,
Din care trăim.

Fericirea țărănescă

N'am schimba-o noi
Nicî pe ticna boerescă,
Nicî pe perinî moi.

Bucurie nestricată

Numai noi avem,
Hei cu alții nicî o dată
Traiul nu-l schimbăm.

Urlente.

Astăzi cred că s'a alege
Cu moș Rótă și primar,
Incât pofta i va trece
Ca să-i dică cuseru ear.

Tóte-s bine pregătite,

Eu mamasela și cu grec
Tindem cu puteri unite
Să trântim pe moșul sec.

Moș Rótă și cu Ciócă (vin de pe planul II. pe planul I.)

Moș Rótă.

Este drept că și boerul
Ađi la horă va veni?

Ciócă.

Da e drept așa să ție
C'a veni și va privi.

Moș Rótă.

Ași voi să nu dau față
Cu Luminăția sa,
Căci să-l vęd chiar mî-este gréță,
Deci acas' mă voi căra.

Urlente.

Că și bine ție vei face,
Să nu beai venin amar,

Printului ș'așa nu-i place
Aste jocuri de tîlharî,
Cum le ȃdice Domnia-sa,
De-cî poruncă ne va da,
Polcă, valsuri să jucăm
Și pe el să-l desfătăm.

Moș Rótă (aprins). Ba că numai una ca asta nu se va mai intempla, până ce voi trăi eu și până voi mai avea o lécă de trecere in satul meu. Auđi colea, să ne batjocorescă hora nóstră cu sfranțuziturî! Nu-i destul că ne schimosese limba cu intortochiăturî streine.

Ciocă. Că ȃdeu nicî mie nu-mî prea vine la socotélă, să ni să impăneze hora cu invêtiturî streine (la o parte). Eu insă am să tac malcom, căci va fi de ajuns să vorbescă Rótă (cătră el). Vom sta dar aici, ca să ne impotrivim dēcă tineretul ar voi să se dea la svalsuri.

Moș Rótă. Da, de bună sémă că rêmâiū, mî-am luat séma (să retrag pe planul II).

Urlente (își frécă mâniale de bucurie). Minunat, fórte bine, nicî că s'ar putea mai bine (să retrage pe planul II).

SCENA VI.

Printul Turbea cu Kiriakița, Căpitanul cu Jeaneton de braț. Gherache

Turbea.

privind cu monoclu la horă.

Ce rustică plăcere
Pămêntul a pisa
Și pentru o părere
In colb a se neca.

ȃdeu cât e de netótă
Strânsura de colea,
Nicî pentru lumea tótă
Așa eu n'aș dansa.

Kir.

Ba poftă ȃdeu de horă
Nicî mie nu mî-ar fi,

In vals séu in vr'o polcă
Mai că m'aş invêrti.

Turbea. (galant)

Ca pe o copiliţă
De şai-spre-duce verî,
Vióra te aţîţă
Ş'un dans a face cerî.

Jeaneton.

Şi eu, decă mî permiteţi,
Să-mî spuî părerea mea,
Aş vrea să mă trimiteti
O polcă a dansa.

Căpitanul.

Şi mie 'mî este sete
Mi-e poftă de un dans;
Decî hora să incete

Şi să încep' un vals.

Căpitanul, Jeaneton, Gherache, Kiriakiţa.

Şi mie 'mî este sete,
Mi-e poftă de un dans,
Decî hora să incete
Şi să încep' un vans.

Turbea (cătră Gherache).

Ba ȕeu, archon Gherache
Ți-e poftă de sărit,
Ca unui coconache
Necopt și nepățit,
Ba ȕeu și Domniata
Ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha.

Gherache.

Şi mie lui Gherache
Mi-e poftă de sărit,
Ca unui coconache
Necopt și nepățit,

Ba ȕeu ŝi domnia mea
Ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha.

Turbea Gherache.

Ba ȕeu }
ŝi mie } etc.

Kir.

Ba ȕeu ŝi lui Gherache
I-e poftă de sărit
Ca unui coconache
Necopt ŝi nepătit (etc.)
Turbea, Gherache, Kiriakita.
Ba ȕeu (etc.)

Jeaneton.

ŝi lui archon Gherache
I-e poftă de sărit (etc.)
Turbea, Gherache, Kir., Jean.
ŝi lui archon (etc.)

Kir. Dar ŝi am rîs, aŝa de straŝnic am rîs incât am căpētat apetit la poftă de mîncare.

Gherache (cătră *Kir.*). Ér ai vorbit de te-ai pricopsit, auđi colea apetit la poftă de mîncare.

Kir. Ei! Cum eram să ȕic poftă la apetit de mîncare.

Turbea. De, de archon Gherache, nici D-ta nu eŝti perfect.

Kir. Dar de unde perfect, nici că mî-e poftă de prefectură. Altă funcție decât deputăția nu mî-a plăcut nici odată. Dar cum rămînem cu valsul nostru?

Turbea. Étă, tocmai a incetat hora. Hei, Domnule notar, fi bun fă semn lui Ochiverđi să viiă incóce.

Urleute (face semn). Ochiverđi (vine pe planul I. cu violina subsiori, fôrte umilit sē svêrcolesce apropiindu-sē de prinț.)

Moș Rótă (cu sătenii cu fiu sēu George cu Săftica sē adună ghem la un loc ŝi privesc țintă la grupa de pe planul I.)

Corul.

Dar' boeriĭ ce-o fi vrënd
De cobzarului grăiesc,
Dóră n'or fi pus de gând
Obiceiul bêtrânesc
Să ni-l strice ei jucând
Vreun vals de cel nemțesc.
Nu, nu, nu e de cređut,
Căci ar fi ne mai vėđut.

Ochiverđi.

Mănile picióarele
Îți sărut Măria ta,
Îți sărut și pólele
Și aștept porunca ta.

Turbea. Scii să đici vr'un vals mēi țigane.

Ochiverđi. Cum Dumneđu să nu sciu, écă sciu „rađe
lunii“, un svals tare frumos de-l dicea nemții cu códá. Moșu-
meu Dumneđu să-l erte. . . .

Turbea. Tacă-ți gura! Hai carăte la tarafă și incepeți
de điceți „rađele lunii.“

Ochiverđi.

Sărut mănile și picióarele,
Îți sărut și pólele
Să trăiesci Măria-ta,
Cred că de noi n'ei uita.

(Face un gest cerșitor.) *Turbea* (i aruncă o monetă, care se
rostogolesce spre) *Gherache* (se grăbesce a pune piciorul pe
ea, la o parte). Piciorul am pus, ma nu sciu cum să me plec.

Ochiverđi (se aruncă pe brânci și caută pe la picióarele
ómenilor.)

Kir (țipă, ferindu-sė). Fugí d'acolo, țigane, ce anost
om, cum m'a speriat, m'apucă istericalele.

Ochiverđi. Vai gălbinașul meu, gălbinașul meu.

Kir (cătră *Gherache* ferindu-sė mereu de țigan). Dă-i
un galbėn, să nu se mai tãrasca pe la picióarele mele.

Gherache. Un galbën? Din baniî tîi!

Kir (ferindu-së mereu). Din ai mei de, ci scöte-l odată, să scap de belea.

Gherache (cătră *Turbea*). Un galbën a fost *Măria-ta*.

Turbea. Da.

Kir (strigă). Ci dă-i un galbën n'auđi.

Gherache (scormonind prin buzunar, scöte o piesă și o dă lui *Ochiverđi*). Na țigane!

Ochiverđi (së repede la *Gherache* și ea piesa). Dece franci, par că a fost vorba de un galben.

Gherache. Hai cară-te, ori de unde nu dau in tine cu o pétră. (Së plécă și ridică galbënul.)

Ochiverđi (së inholbă la el). Étä gălbinașul meu.

Turbea. Piei. (*Ochiverđi* së retrage.)

Gherache (pune galbënul in buzunar, la o parte). Tot am știut cum să më plec și să ridic gălbinașul.

Turbea. Domnule Căpitan, cred că vei face o tură de vals cu coconița *Kiriakița*, ér cu mademoasela *Jeaneton* va dansa Domnul notar (incet cătră dënşa) e singură tură, apoi vë întorčeți lângă mine (tare). En avant Messieurs et Mesdames.

Căpitanul (oferă brațul *Kiriakiței*. Urlente, *Jeaneton* și ei pornesc spre planul II.) *Gherache* (îi urméză.) *Turbea* (së trage spre fund. *Musica* intonéză un vals.)

SCENA VII.

Moș Rótă, George, Săftica, Ciócă, popor.

Corul.

Étä, étă poznă mare,

Étä lucru de mirat!

Veđi-î cu ce nepăsare

Jocul ni-l'au străbălat.

Së 'nvêrtesc

Și së sucesc

Ca și róta dela móră,
Par că-i trage de o sfóră.

Moș Rótă.

Ci lăsați-i să se întórcă
După placul lor o lécă.
Cât p'aci s'or obosi
Și acasă vor porni.

George.

Ș'óre noi n'am fi in stare
Ca să facem o 'ncercare,
Hai Săftică re-aruncăm
In vârtej, ca să jucăm.

Săftica.

Tu de vrei eu nu ȃic ba.
Turbea (fixând pe Saftica cu monoclu.)
E gântilă mai foial University Library Cluj
(să aude sunet de tobe)

Ce va să ȃică acéstă larmă ?

Moș Rótă.

Ce va să ȃică acéstă larmă ?

George.

Ce va să ȃică acéstă larmă ?

Totți trei.

Ce va să ȃică acéstă larmă ?

Săftica.

Pare că chiamă soldații la armă.

Corul.

E alarmă, nu-i alarmă
Nu așa se chiem la armă,
Ci va fi vr'o altă poznă
Să n'avem de horă haznă.

SCENA VIII.

Precedenții, soldați, Jeaneton.

Corul soldaților.

Alarma a sunat
Pe noi ne-a adunat
La un atac
Ce ni-e pe plac.
Haidem voinicii să arătăm,
Că scim cu șic ca să jucăm,
Polca, valsul și mazur,
Care merg toate 'mprejur
Ba jucăm și cotrodans,
Care merge numai lanț
Haideți
Băieți.

Soldații (iau câte o fată.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Corul sătenilor.

Obrăznicie
Nemernicie
Dór fetele nu sunt de voi
Napoi nemernici inapoi.

Turbea.

Sciï că are haz

George.

Tremur de năcaz

Jeaneton.

Deu că are haz

Săftica.

Tremur de năcaz.

Turbea, George, Jeaneton, Săftica.

Sciï că are haz

Tremur de năcaz

Deu că are haz,

Tremur de năcaz.

Moș Rôtă. Asta nu-i d'a bună. Cine ne va fi adus pe cap și acéstă pacoste. M'ași prinde că boșrul ni-a făcut-o, étă cum își rîde de noi.

Un soldat sē apropie de Săftica și voiesce s'o ia la joc.

George.

Nu care cumva
Să te atingi de ea
E mândruța mea!
Soldatul. (zimbînd)
Nu te ingrija
Nu țî-o voi mânca.

George.

Hai te cară!

Soldatul. (punēnd mîna pe baionetă)

Ce ocară!

Jeaneton. (oferindu-sē lui George)

Ci las'o și vină
De jōcă cu mine.

Moș Rôtă.

Lasă-l ducă
A cas' să sē ducă.

Turbea (sē încercă a pișca pe Săftica de obraz, dar ea sē retrage.)

Ascultă soldate
Pe alta îți cată! (*soldatul sē retrage*)
Ér mamasela
Să-și curme plăcerea.

SCENA IX.

Precedenții. Gherache, Kiriakița, Căpitanul, Urlente.

Kir.

Ce vē ghemuiți cu toți,
Arde orî vē calcă hoți?

Urlente.

Vrea să jöce vals acel soldat.

Kir.

Ean vedî cum s'a moderat.

Gherache. Adică vrei să ȃici că s'e ia după modă.

Kir. Aşa, şi öre nu m'aţi înţeles?

Turbea. (zimbind). Ba da coconiţa, noi ceşti lalţi te-am înţeles. Ba étă că şi fetiţa primarului a înţeles ce ai ȃis, căci zimbesce şi ea.

Kir. Care fetiţa.

Turbea. Bălaia de colea, care stă lînge acel bädăran.

Moş Rötă. Mai bädăran ca tine nici că s'a mai poment, prin lume.

Gherache (cătră prinţ.) Ai supërat pe tatăl flęcăului pe moş Rötă. Este pară şi foc, am auȃit cum a ȃis că singur eşti bädăran

Turbea. Cine, bętrânul căne a ȃis asta?

Gherache. Urlente, Jeaneton.

Rezeşul bętrân
E de ură plin
Şi te-a injurat
Ca pe un argat.

Gherache (cătră moş Rötă). Andî, să-ţi ȃică căne!

Urlente (tot aşa). Căne ȃi-a ȃis.

Jeaneton (tot aşa). Da te-a numit căne.

Kir. (tot aşa). Căne da, ba îmi pare că ȃi-a ȃis dulău orî javră.

Moş Rötă (tremurând s'e pune in faţa lui Turbea). Căne! Cui ai ȃis căne?

Turbea. Ție porc bętrân (il scuipe in faţa.)

Moş Rötă (s'e sterge, vrea să ridice mîna, şovăia ca şi când ar sta să caȃă. Toţi fug de el, numai fiu-sëu George şi cu Săftica alérgă la el şi-l iau de subsiorî).

Corul.

L'a scuiapat, in față l'a scuiapat
Cinstea pe veciă i-a pătat
Pângărit e orî cum s'ar spăla
D'astă pată nu va mai scăpa.

Vai, ce ocară

Sórte amară

Mai bine e mort a fi

Ca 'n necinste a trăi.

Ciocă (își face cale prin desime și smulge pe Săftica de lângă Rótă.)

Piei d'acolo, e rușine
D'a te pune lângă ei
Hai indat' acas' cu mine
Décă binele îți vrei.

Săftica.

Dumneșule! se pôte

Să-mî uit dragostele tóte.

N'am nimica cu bêtrân

De cel tēner eu mă țēn.

Ciocă.

Nici o vorbă nu cărti

Décă fiică vrei a-mî fi.

Urlente.

Du-o, du-o de aicea

Pe sêrmana mititică.

Corul.

Du-o, du-o de aicea

Pe sêrmana mititică.

George.

Haida tată se plecăm

Lumea 'n pace să lăsăm

(ese cu tată-său, Ciocă de altă parte ese cu fiă-sa.)

Corul.

Ce ți-a fost mai scump in lume
Cinstea, nepătatu ți nume
Vađa tótă ai perđut,
Și ești fără nicī un scut.

Ia-ți moș Rótă, ia-ți o sapă
Și-ți gătesce a ta grópă
Altă nicī că ți-a rămas
Să te mântui de necaz.

Kir.

Pré era cu nasu 'n sus,
Bine că i-a mai apus.

Gherache.

Ai dreptate draga mea,
Rótă cam ursus era.

Urlente.

Ba era chiar întrecut,
Eu l'aș fi 'nvățat de mult,
Dară țeu n'am îndrăznit,
Căci era pré pãrtinit.
Toți din sat il proslăviau,
Dóră sciți, intregul sat
Vrea să-l aibă deputat.

Gherache.

Dară dar' un om scuipat,
Ar fi lucru pré bălțat.

Kir.

Veđi așa, acum îmi placī,
Ia-ți prilejul și nu tacī;
Dóră, dóră te aleg
Décă nu stai mut și bleg.

Turbea.

Copilița bălăióră
Mândră, ca o mândră flóre,

Ar fi fost păcat de ea,
Dacă un plugar o lua.

Urlente.

Asta-i și părerea mea

Turbea.

Să vorbească când te-oi 'ntreba.

Corul.

Destul am stat
De n'am jucat;
La horă inapoi haideți
Copile mândre și băeți.

S'o invârtim
Voioși să fim,
Ca să avem la ce gândi
Când vom munci și ne-om trudi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cobzari plecați
Și ne cântați
O horă dup' al nostru plac
Ca să ne fiă vacul drag.

(Pe când se pornesce o horă mare cortina cade).

ACTUL III.

SCENA I.

Poenița.

Căpitanul, Sergentul, Soldați.

Căpitanul.

Plin de așteptare
Peptul îmi svêcnesce
Domnitorul mare,
Astădî ne sosesc.
Vine Cuza cel măreț
Strigați urra mei băieți.

Corul.

Urta, urta să trăească
La mulți ani să stăpânească
Cuza Vodă Domn roman
Și al nostru căpitan.

Căpitanul.

Peptul mi-este puțin rece,
Capul stă să mi se plece
De vr'o chéză să nu-mi fiă
A lui mare strășnicie.
Vine Cuza cel măreț
Strigați urta mei băieți.

Corul.

Urta, urta să trăiească
La mulți ani să stăpânească
Cuza Vodă Domn roman
Și al nostru căpitan.

BCU Cluj Digital Library

Sergentul.

Drépta 'nprejur m-arș (soldații fac evoluțiunea, toboșarul sună toba).

Una două, una două
Stânga, drépta amêndouă,
Pept afară, cap in sus
Brațul lângă șold adus,
Veți așa, toți împreună
Să călcați, cum toba sună,
Tot așa călcați, călcați,
Când voi dice: halt, să stați. (es)

Căpitan. Hei Gulguț.

Sergeniul (vine inderépt). Poruncă Domnule căpitan.

Căpitan. De vei fi și de séră cum ești acum, nu mi-e témă de nimic. Fereștete de ploscă, cum mă voi feri și eu de

Sergent. Să trăiești Domnule căpitan, am înțeles, voi renunța la plăcere tot asemenea ca și Măria-ta.

Căpitan. Jertfa ta este lesne de adus, căci plăcerea ta este bestială, a mea însă este divină

Sergent. Este de D-ta, nu-i de mine, apoi de, Domnule căpitan, fie-care după puterile sale.

Căpitan. In orî ce cas mî-ai dat parola decî să nu uiți de ea.

Sergent. Nici o clipită măcar. Să trăiești Domnule căpitan.

SCENA II.

Căpitanul, Jeaneton.

Căp.

Vine ispita
Des pomenita,
Étă sosesce

BCU Cluj *Domne* Iferesce, Library Cluj

Sângele-mî ferbe
Îmî clocotesce
Și m'aș ascunde
De așî sci unde,
Ș'apoi îmî pare
Rușine mare
De a fugi
D'or cine-ar fi.

Jeaneton.

M'am gândit la mătăluță
Căpitan vitézul meu,
Că ți-am fost, și-ți sunt draguță,
Să te ție Dumnezeu.

Cum mă vėdî, sunt fată mare,
Mănânc pîne la strein,
Și-î sėrată, și-î amară
Ah, e plină de venin.

Inima mi sã despicã
Sórtea-mi este crudã, rea,
Fiã vétra cât de micã,
Numai de ar fi a mea.

Cãpitane, om de bine,
Fã-ți o vétrã, ah te rog,
Și alege-mã pe mine,
Ca sã ingrijesc de foc.

Cãpitan (la o parte). Cum sã nu, cu lefșóra mea. Ar
mai trece merge, dar nu-mi place talia ei.

Sunt soldat, a mea avere
Stã in astã spad' a mea
Ea mi-e scut și mângãiere
Ea imi ține casa mea.

O soție sã-mi hrãnescã
I-ar veni puțin cam greu,
O rușine sã 'nvelãscã
Nici o dat', cât voi fi eũ!

Jeaneton.

Ce vorbesci, ce indrãznesci
O fințã nescutitã
Lesne ție sã insultezi.

Amendoș.

Onórea, onórea
Mi s'a jignit
Rușinea, rușinea
M'a coplesit.

SCENA III.

Jeaneton (mai târziu) *Turbea.*
Ce țerã Dómne, ce mai țerã
Minunã promite și noroc
Colea din depãrtatã zare
Nimic nu-ți dã, când ești la loc.

Nu-ți dă, ba încă mistuesce
Și ceea ce ai mai avut,
Nevinovăția îți răpescce
Ș'apoi te lasă fără scut.

Ah, țără rea! tot ești frumósă
Ca și un pom infloritor,
Dar apa-ți este veninósa
Și aeru-ți otrăvitor.

Vai am gustat din apa-ți dulce,
Profumul tău l'am bėut tot
Ș'acum departe eu m'aș duce
M'aș duce, duce, dar nu pot.

Turbea. Ce melancolie te-a apucat? De la tine s'a fi molipsit și fiă-mea.

Jeaneton. Ai grije, când va cresce mai mare să n'o pățescă ca și mine. Biblioteca Central University Library Cluj

Turbea (sever). Ce va să ȃică acéstă obrăznicie?

Jeaneton. Obrăznicie! Ai dreptate, nu mi s'e cade a vorbi, dar cum pot să tac, când îmi vine să sbier, să răcnesc ca și o fėră.

Turbea. Ce ai pățit?

Jeaneton. Căpitanul Hamoret nu era cu totul nesimțitor față de privirile mele cele galeșe. Astăȃi m'iam ȃis: ȃcă nu poți fi prințesă, încercă, póte că te vei face căpităniță.

Turbea. Ce nesocotință! Căpitanul a refusat firesce, ca soldat, ca om de onóre nicı nu putea face altmintrelea, ne-ai compromis decı. Eu ți-am destinat pe alt soț și aș fi arangiat lucrul așa încât tóte s'ar fi petrecut in cea mai completă ordine. Dar nicı acum nu este pré târȃiu. Căt despre căpitan, vom avea grije să rėmăiă discret.

Jeaneton. Pe cine m'ai ales de soț.

Turbea. Pe notarul Urlente.

Jeaneton. Pe acel nesuferit?

Turbea. Ajungă-ți că vei rămânea în apropierea mea. Dar ăta-l, am să-i vorbesc între patru ochi.

Jeaneton. Vă las dară.

SCENA IV.

Turbea, Urlente.

Urlente (întră declamând). Făcând parte din nobilă gintă romană, fiind strănepot al împăratului Traian. —

Turbea. Ce vorbesci?! Bine ăci, Ungurenii toți sunt fi de împărați. Păcat că nu dispun de nici o împărăție ca să te urc pe tronul care ți s'ă cuvine.

Urlente. Cum, nu înțeleg Domnule.

Turbea (la o parte). Nu-mi ăci Măria-ta. (tare) Nu-i de lipsă să înțelegi. De aici înainte am să fiu mai lămurit și la nivelul înțelepciunii D-tale. Voiesc să pui fundamentul la viitorul edificiu al fericirii D-tale . . .

Urlente (uimit) *Fundamentul edificii . . . fericire . . .*

Turbea. Da fătul meu. Cu un cuvânt: voiesc să-ți dau de soție pe guvernanta fiicei mele.

Urlente. Pe dămnișore Nastrapce?

Turbea. Tocmai pe dănsa.

Urlente. Îți place a glumi cu mine Domnule Turbea.

Turbea. Ba nu Domnule Urlente cu ómenii de tēpa D-tale n'am glumit de când sunt. En fin, suntem înțeleși, te vei cununa cu Jeaneton, ér eu voi avea grije de viitorul tēu.

Urlente. Tēu? (s'ă uită împrejur) Cu cine ai vorbit, căci afar de mine nu-i nimenii present.

Turbea (mușcându-și buzele). Am voit să ăci, că voi avea grije de viitorul D-tale Domnule notar, decă vei lua pe Jeaneton.

Urlente. Nu s'ă pôte, onórea mea.

Turbea (făcându-s'ă pară). Mais c'en est trop. Onóre! . . . Dar și mișei și tîlharii mai au onóre pe la Dv. Ascultă fētū-meu, trecutul tēu îmi este cunoscut, nu mă costă de cât o vorbă și ești dat peste graniță în mânilor jandarmilor voștri, cari

vor sci ce să facă cu tine. Ca să scapi de această primejdie te vei cununa cu Jeaneton și vei lăsa în pace pe Săftica.

Urlente. Dar Măria-ta.

Turbea. En fin ți-ai adus a minte că nu sunt egalul tău. De vei face cum ții, te voi presenta Măriei Sale Domnitorului Alexandru Ión. Sciți ce va să țină asta.

Urlente. Nu. —

Turbea. Va să țină, că te declar de omul meu, ér' de ómeniī mei nimenī n'a mai îndrăzni a se atingă. Este dară lucru convenit, de séră vei veni la curte, ca să facem lo-godna. (ese)

Urlente. Ha cu ce dragă de inimă l'aș fi sugrumat dar, dar . . . lasă, lasă, lasă.

SCENA V.

Urlente, *Ochiverdī* (mai târziu) *moș Rótă.*

Ochiverdī.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

S'a întors lumea, e pe dos,
Nu mai este cum a fost,
Pân acum boerul da,
Ér țiganul numai lua.

Să-mī fi spus na'ș fi cređut,
Dar cu ochiī am vėđut,
Arendașul om bogat
De un dar m'a scăpătat.

Gălbinașul scump odor
Aruncat de prințisor
Cu piciorul l'a călcat
Ș'apoi mi l'a ridicat.

Hoțomanul blăstămat,
In zadar l'am tot rugat,
Ca să-mī dea ce e al meu
Nu voiesce țin și țin.

Dar am să-l părăsc Domnitorului când va trece ađi p'aicǐ, ęu cǎ i-oi face acéstǎ ruşine, ca să-i fiǎ de hac.

Urlente. Ce este męi ęigane; pe cine voiescǐ să pǎrǎscǐ Domnitorului.

Ochiverđi (cam speriat). D'apoi de, coconaşule Domnule notar, cred cǎ sciǐ cine mi-a luat galbenul.

Urlente. Las cǎ sciu ce spui de archon Gherache, darǎ nu cred.

Ochiverđi. Sǎ nu mai ajung ęiua de mǎine, sǎ n'am parte a mę intǎlni cu dada in raiũ, ca un ęir sǎ mę fac, decǎ archon Gherache n'a pus piciorul pe galbin şi nu l'a ridicat apoi de jos. Dar am să-l spui Domnitorului

Urlente. Eşti nebun! Cređi tu cǎ Mǎria Sa va sta cu tine de vorbǎ?

Ochiverđi. Aşa va fi ęeu. Nu mę vor lǎsa să-i spui pǎsul meu. (pausǎ) Ha sciu cum sǎ fac, am să-i duc o lǎc-rǎmaţie in vęrful unei prǎjini. Numai de nu mi s'ar fi inleştat degetile de ęisul cel mult, dar aşa nu sciu sǎ scriu, sęracul de mine (s'aude vocea lui moş Rótǎ dupǎ scenǎ.)

Urlente. Neghiobiile ęiganului m'au adus la o ideia şi am să-mǐ ręsbun asupra lui Turbea fǎrǎ sǎ scie cǎ ręul i vine de la mine (cǎtrǎ Ochiverđi dǎnd cu piciorul in el). Hai carǎ-te d'aicǐ cioroiule.

Ochiverđi. Valeo, vai de mine m'ai ologit, mor, mi-a sfǎrǎmat tóte ósele din mine, mor, valeo (fuge).

Moş Rótǎ.

Cǎte am avut v'ro datǎ

Tóte mi s'au dus,

D'aşǐ cerca prin lumea tótǎ

Aş vedea cǎ nu-s.

Tinereţe, bogǎţie

Iute au sburat,

Dar a lor sburdǎlnicie

Nu m'au intristat.

Ah, tot omul își trăesce
Vacul său ursit,
Vine vremea 'mbetrânesce,
Vacul mi-a sosit.

Stările agonisite,
Scad și érá cresc,
Deci averile perdute
Nu le mai jelesc.

Nu-i dóră putere 'n lume,
Care să-mi redea
A mea cinste al meu nume
Astfel cum era.

Urlente. Ba nu moș Rótă, nu așa. Cinstea Dumitale se va curăți érá de pătura de rușine sub care a ajuns fără vina D-tale. Bun este Dumneșeu. Crede-mă moș Rótă, că eu unul mult aș da, decât te-aș putea ajuta cu ceva. Nici o dată n'ai voit să stai de vorbă cu mine, deci nu pré știu cum și s'a tras urgia pe cap, decât ai voi să-mi spui, póte că aș putea să te tãmãduesc.

Moș Rótă. De ce să nu-ți spui ceea ce știe tótă lumea. La 1857 am fost ales și am luat parte împreună cu boerii, cu episcopii, cu mitropolitul țerei la Divanul ad hoc. Mai bine ar fi fost decât nu m'aș fi dus, căci aveam gãdiliciu la limbă și spuneam în față, fie cine-a fi, când mă scormonea ceva la inimă. În divan erau boeri de tótă mâna și mai mari și mai mici și mai bêtrâni și mai invêțați și neinvêțați, cum îi apucase vremea. Ei toți făceau vorbă multă, dar mai ales cei mai tineri, crescuți în streinătate cu limba franceză erau cãrtitori și guralii. Nu le vinea la socotélã vorba, portul și apucãturile bêtrânilor și d'aceia au început să țică la cei bêtrâni: rugini învechite, strigoii și câte altele. Nu-i vorba că erau unii bêtrâni fórte nãtângi. Une-ori când se mâniau dedeau și ei tinerilor câte un ibrișin la nas, numindu-i bonjuriști. De, eu ca plugar trãgeam mai mult de partea bê-

trânilor, care mustrau pe tineri: că nu vorbesc drept românește, cum vorbeau părinții noștri că au stricat graiul strămoșesc de nu-mai înțelege nimeni. Intr'una din zile, cum vorbea frumos un boer dintre cei tineri, era tocmai Măria să beizadeaua Turbea, nu m'a mai răbdat inima și usturând-mă limba sar cu gura: Aveți bunătate. Țic eu, de vorbiți mai moldovenesce să ne dumirim și noi, căci eu unul drept vă spun, că nu pricep nimic, păcatele mele . . .

Urlente. Ba Țeu moșule și eă unul m'aș fi supărat, decât cineva mi-ar fi stricat astfel rostul.

Moș Rótă. Că și beizadeaua să făcu pară și foc și mărăcni: Dar ce nevoie mare este să înțelegi tu mojicile. Tacă-ți gura, decât ai venit aici, c'apoi ne vom întorče noi acasă și să veđi numai. . . . Nu ți-a lua nimeni din spate ce știu eu. . . . Auđi obrăznicie? Țise el. Tu . . . cu opt-Țeci de mii de fălci de moșie, beizadea și el un golan c'un petec de pământ, și uite ce gură face alătura cu mine.

Urlente. D-ta vei fi tăcut malcom.

Moș Rótă. Ba nu, lovit până 'n suflet am răspuns cu glas plângător: Dar bine cocóne, decât nu v'a fost cu plăcere să pricepem și noi ceva din cele ce spuneți Dumniavóstră, de ce ne-ați adus aici, să vă bateți joc de noi. Hei cocóne, cocóne, puternic ești, stăpân îmi ești ca rezeș ce mă găsesc și știu bine că n'are să-mi fiă móle când m'oi întorče acasă, unde mă așteptă nevoile. (Pausă)

Urlente. Ș'apoi n'ai mai Țis nimic.

Moș Rótă. Ba am urmat grăind: Dar să nu vă fiă cu supărare, ean palmele aceste țărănesci ale nóstre străpunse de pălămidă și pline de bătături, cum le vedeți, vă țin pe Domniavóstră de atăta amar de vreme și vă fac de trăiți in ticină. — Și mai mult decât atăta: ori ce venetic de limbă streină in țera asta este bine primit de Domniavóstră și-l priviți nu nepăsare cum ne suga sângele și tăceți și-l imbrătoșați.

Urlente. Că bine ai Țis moșule, ovrei, nemți, francezi,

grocii, bulgari, toți sunt bine primiți, numai de noi ca de un sânge și neam cu voi, boerimea își bate joc așteptând ca să le fim slugi plecate. . . .

Moș Rótă. Dar apoi noi . . . Din mojică și dobitocă, așa le-am ținut în divan, nu ne mai scoteți. Dumnezeu să vă erte și, să ne ertați și Măria voastră, dar cu adevărat așa este. V-ați deprins a lua focul tot-de-a-una cu mâinile noastre cele mojicești, și tot noi cei călcați în picior.

Urlente. Sfânt să-ți fiă rostul moș Rótă, că ai vorbit din durere.

Moș Rótă. Dintre toți boerii cei tineri numai unul nu s'a simțit atins.

Urlente. Cine?

Moș Rótă. Colonelul Alexandru Ioan Cuza.

Urlente. Domnitorul nostru?

Moș Rótă. Da, el s'a sculat, a venit și a dat mâna cu mine.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Urlente. Ah bravo, bravo. Cred că nu te va fi uitat cu totul, hein ce ții moșule.

Moș Rótă. Ce toles?

Urlente. D'apoi! nu-l așteptăm să trecă adă pe la Giudenă.

Moș Rótă. Ș'apoi!

Urlente. Trebuie să-i dai o reclamație împotriva beizadelei.

Moș Rótă. O lăcrămație, ce bine mi-ar face asta?

Urlente. I s'ar mai tăia nasul beizadelei și n'ar mai face cu alții ceea ce a făcut cu D-ta.

Moș Rótă. Veți la asta nu m'am gândit. Ai dreptate! Pentru mine puțină ispravă voi vedea din lăcrămație, dar spre binele obștească sunt gata să fac și asta. Dar cine să mi-o scrie?

Urlente. Eu moș Rótă. Haidem de grabă, să nu întârziăm cumva, căci o bună reclamație nu se face cu una cu două.

Moș Rótă. Să mergem. (Es.)

SCENA VI.

O c h i v e r đ ĩ.

Am sucit-o și pe față
Am intors'o și pe dos,
Ca și acul fără ață,
Cartea nu mi-e de folos.
Ba că bine ȃeu ar fi
D c'o lécă cartea-își sci.

Limbă sci u multe de prin lume,
Că prin lume am umblat,
C te lucrurĭ d'ale bune
De prin c r i n' ș fi furat.
Ba că bine ȃeu ar fi
D c'o lécă cartea-își sci.

De te-a prins cu h rbur  sparte
Te hulesce că-ai furat,
D c  insă iai din carte
Ești sciut și inv țat.
Ba că bine ȃeu ar fi
D c'o lécă cartea-își sci,

Prost d r n'am fost nic  odată
Și sci u multe, că-s pățit,
Dar sciința atestată
N'am, dec  nu sunt pricopsit.
Ba că bine ȃeu ar fi
D c'o lécă cartea-își sci.

C te verđi, c te uscate
Și gazete cu minciună
La lumină eu n'a-ș sc te
Da își face chiar minun .
Ba că bine ȃeu ar fi
D c'o lécă cartea-își sci.

Ași alege din nemțesce
Și frumos le-ași tălmăci
Copiând și franțuzesce
Academic m'ași numi.
Ba că bine ȳeu ar fi
Déc'o lécă carte-ași sci.

Vr'o duduca resfătată
Când ar scri din pansion,
Și mî-ar da să duc o carte
La al ei iubit cocon.
Ba că bine ȳeu ar fi
Décă-și sci a o ceti.

Credém că voi da de domnul notar ca să-mî facă lă-
crămația, dar vėd că nu-i aici, trebuie să-l caut in altă parte.

SCENA VII.

Ochiverdî, Gherache, Kiriakița, Ciócă.

Ochiverdî (cătră Gherache).

Dă-mî gălbinașul
Că-ți belesc obrazul.

Gherache.

Domnule primar te rog
Scapă-mě de el,
Pune-l la un sigur loc
Pe acest mișel.

E turbat bun de legat
ȳeu pe legea mea,
De n'ar fi nebun curat
S'ar mai așeȳa

Kir.

Domnule primar te rog
Scapă-ne de el,
Pune-l la un sigur loc
Pe acest mișel.

E turbat bun de legat
Deu pe legea mea,
De n'ar fi nebun curat
S'er mai aședa.

Amëndoui

repetéză versurile de sus.

Ciocă.

Décă dicit că e turbat
Te-oi scăpa de el,
Dar să-mi dovedesci indat
Cum de e mișel.

Ochiverdă.

Galbenul mi l'a furat
Deu pe legea mea,
Ș'acum dicit că's turbat
In loc să mi-l dea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Gherache, Kir., .Ciocă.

Ho țigane 'ncetinel
Nu 'nvinovăți
P'un bogat, p'un moșier
D'astfel de hoții.

Ochiverdă. Să-mi pîară lumina ochilor, décă n'am vădută că archon Gherache a luat de jos galbenul ce-mi aruncase beizadeaua.

Kir. Mă plictisesc de acéstă anostă istorie. Dă-i galbenul, moncher, mēmușéză mă așa te rog.

Gherache, Aferim, să te menagez și pentru ca să te menagez vrei ca tam ni sam să arunc un galben in ghiarele acestui cioroiu.

Ciocă. De archon Gherache, și eu aș fi de părere, că mai bine să nu-ți faci de hac cu lăpădătura asta.

Ochiverdă. No veđi așa Domnule primar, sărut mânăle și picioarele, acum ai grăit cu minte, cum nu am mai audit

vorbind pe nimeni, de când a murit dada, căci vai mult era om cu minte, îți fura oușele de sub cloșci.

Gherache. Auđit-ați cu ce să laudă? (la o parte) Hoțul de primar mă bănușce, ba mă tem că și scumpa mea soție crede in vorbele țiganului, trebuie dar să-l fac de rușine. (Tare.) Ascultă mei cioroiule. Dăcă-mi făgăduesci că îți vei mărturisi minciuna ce ai scornit despre mine, îți dau acest Napoleon.

Ochiverđi (lacom). Mărturisesc, mărturisesc, este minciună tot ce am đis despre Măria-ta.

Gherache. Veđi așa ți-a aruncat beizadeaua galbenul (face o mișcare de pare că a aruncat Napoleondorul pe care-l scamotésă.)

Ochiverđi (se aruncă pe brânci, ca să caute.)

Kir. (țipă). Fugi d'acolo blăstematule.

Gherache (rîdênd). Veđi Domnule primar, tocmai așa s'a petrecut lucrul și atunci, dar sleit sleit Clășa, întrebă pe Kiriakița.

Kir. (se retrage mereu țipând). Piei spurcăciune, da, tocmai așa a fost și atunci.

Ochiverđi (se târêșce la Gherache). Ridică-ți piciorul, și pe celalt. Nu-i! sêracul de mine, l'a inghițit pământul.

Gherache. Tac! hoțomanule! Scólă de colea. Și de astă dată ca și atunci ai luat moneta. Am vêđut cu ochii mei cum ai pus Napoleonul in șerpar.

Ochiverđi. Să mă bată Dumneđu și maica precestă, — să n'am parte de copii mei — mâșile să mi se usuce, dăcă am luat Napoleonul.

Gherache. Auđi-l cum se jură blăstematul și cu tôte astea minte. Ean đi-i Domnule primar să scóță toți baniș câți va fi avênd in șerpar.

Ciocă. Scóte baniș mei.

Kir. Ci scólă și scóte baniș.

Ochiverđi (se scóliă). Ce baniș să scoț vai de pécatele mele, n'am nicı o para frântă măcar.

Gherache (implânta degetile în șerparul țiganului și scamoteză Napoleonul). Na, veți că ai luat Napoleonul, la dubă cu el!

Ciocă (ia pe Ochiverdi de gât). Hai mișelule să te înveți minte. Acum, acum eram să-ți dau creșmânt și să bănuiesc pe archon Gherache.

Ochiverdi. Valeo, vai de mine, sëracul de mine, îmi mâncă ȃilele, cu scamatoria lui, valeo, (ese tîrit de Ciocă).

Gherache.

Hai du-l du-l, hai mergi cu el
Du-l la dubă pe mișel
Să se pocăiescă
Să nu mai bârfescă.

Kir.

Drept să ți spui rău mă temeam
De rușine să nu dăm.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Gherache.

Ce spui, chera mu, ai creșut
C'oi fi d'o cióră intrecut
În minte și 'n tirtipurî, ȃeu
Atât te 'ncređi în capul meu.

Kir.

La cap ce-i drept nu mă gândiam
Ci lăcomia îți temeam.

Gherache.

De compliment îți mulțamesc,
Dar alt asemenea nu doresc.

Kir.

N'am vrut măcar un monument
Ca eu să-ți fac un plocoment.

Gherache.

N'ai vrut măcară un moment
Ca tu să-mi faci un compliment.

Amëndoui.

N'am vrut măcar un monument
Ca eu sa-ți fac un plocoment.

Kir. Mă luase gróză să nu facă țiganul un alaiú din-
aintea lui Cuza Voda, tocmai când i vom fi dăruiți. . . .

Gherache. Dăruiți, noi lui Cuza, ce vorbesci dragă ?

Kir. Apoi de, cum se ȃice, când cineva care te cu-
nósce, te ia de mână, te duce dinaintea cuiva și ȃice, am
Ianuarie.

Gherache. Onóre.

Kir. Ei bine onóre, și mai departe? . . .

Gherache. A vă presenta . . .

Kir. Na veđi: present séu dar, presenta séu dărui,
este tot una: și mai ȃici că scii românesce.

Gherache. De câte ori ți-am spus să te lași de cuvinte
streine.

Kir. Aferim, decă si dărui e cuvânt strein.

Gherache. E timp să mergem. (Pornesc)

Kir. De bună sémă că poporul va face proces lui Vodă.

Gherache. Proces? Ce fel de proces?

Kir. Dar bine in monogramă nu s'a pus și proces.

Gherache. Aha, vrei să intrebă decă nu s'a pus o pro-
cesiune in programă. (Es)

SCENA VIII.

George, Săftica, Ciócă.

George.

Cu nimic nu ți-am greșit,

Nici te-am supérat,

Dumniata ne-ai despărțit.

Și ne-ai intristat.

Nu ți-e milă nici păcat . . .

De junia mea

M'ai slăbit și m'ai stricat

Ca și-o bólă grea.

Nu ți-e témă c'oi muri
Greu, nespovedit
Și că 'n cer te voi pîri
Că m'ai otrăvit?

Cel puțin de fiă-ta
Milă de ți-ar fi,
Cât p'aici ne-ai cununa
Nu ne-ai despărți.

Ciocă.

Dóră sciï ce vină-ți dau
Și că altcum bine-ți vreau,
Te-am iubit ca și p'un fu,
Ba și astăđi parte-ți țiu,
Și-mi bat capul, mi-l sucesc
Dóră, dóră nimeresc
Vre un leac bun de spălat
Pe moș Rótă réu părat,
Să vă ved din nou curați
Ér pe noi de chin scăpați.

Săftica.

Tată dragă, fiă-ți milă
De copila ta,
N'o nenoroci cu silă
Că réu ți-a părea.

George.

Nene dragă fiă-ți milă
De copila ta,
N'o nenoroci cu silă,
Că réu ți-a părea.

George, Săftica.

Nene dragă fiă-ți milă
De copila ta,
N'o nenoroci cu silă,
Că réu ți-a părea.

Cioccă. Eu primarul satului să gineresc pe fiul unui om pângărit. Nu se poate, nu, nici odată!

George. Mă voi arunca la picioarele Domnitorului.

Săftica. Auzi tată, George vrea să se mărturisescă Domnitorului.

Cioccă. Hei și apoi.

George. I voi spune tot păsul nostru.

Cioccă. Ce folos.

George. Și-l voi ruga să pedepsescă pe prințul Turbea.

Cioccă. Ba că numai ăst lucru să nu-l faci, auzit-ai. Mai că-mi vine să te închid și pe tine, cum am închis pe Ochiverdi, ca să nu dai față cu Vodă.

Săftica. Vai de mine tată, vrei să mi curmi ăilele.

Cioccă. De, de, ce năbădăi te-au apucat. Decă-mi făgăduesce că nu se va deslipi de lângă mine, cât va sta Domnitorul p' aici, nu l'oi închide.

Săftica. Fă cum dice tata, așa te rog George.

George. Fiă dar.

(S'aude o detunătură de tun.)

Cioccă. A sosit Vodă pe hotarul comunei noastre, haidem să-l imbiăm cu pâne și cu sare. (Es.)

SCENA IX.

Capul satului decorat cu arcuți, ghirlande, transparente etc. Pe planul III popor, pe planul II soldați, pe planul I soliști.

Corul Poporului.

Vine mult iubitul

Vodă ce ni l'am ales,

Vine, vine mult doritul,

Care sôrtea ne-a deres.

Și de dijmă și de clacă

Ne-a scăpat, ne a mântuit,

Pe Moldova sa cea dragă

Cu Muntenia a unit.

Ș'o armată cum se cade
Cuza Vodă ne-a creat,
Ș'apoi legi codificate
Părintesce el ne-a dat.

Mânăstirile 'nchinat
Le-au reimpământenit,
Ear trufia 'n consulat
Minunat a stavilit.

Ciocă (cu pâne și cu sare) George, Săftica, fruntași (în vestminte sərbătorești).

Ciocă.

Aici pe loc frumos să stăm
Pe Vodă să-l întempinăm,
Cu pâre și cu sare să-l îmbiăm.
(S'aude sunet de tobe și fanfare de horniști)

Ostași vin, p'aprópe-i Domnul
Să-și vedă de al său tot omul.

Corul Soldaților.

Arma oțelită,
Pușca ghintuită,
E p'al nostru plac,
Sabia invêrtită,
Glonțul drept în țintă,
Étă ce ni-e drag.

Veseli la paradă
Toți în șir grămadă
Veseli mergem noi;
Dar cu voia tótă
Am pleca o dată
În câmp la răsboi.
Lumii spre mirare
Și spre 'ngenunchiare
Crunților dușmanî,

Țerei spre ticnelă,
Nouă tot spre fală
Marî și marî de anî.

Ciocă.

Dar notarul ajutorul meu
Unde ește?

George.

Nu-l zării nici eu.

Săftica.

Étă-l colea vine cu boerî 'n șir.

Ciocă.

Ce va fi voind cu ei mă mir.

Turbea, Kiriakița, Gherache, Jeaneton, Urlente (intră).

Turbea.

Lângă primar ne aședăm,
Pe domnitor să rașteptăm Library Cluj
(Detunături, sunete de clopote.)

Corul poporului.

Vine, vine mult iubitul
Vodă ce ni l-am ales (etc.)

SCENA X.

Alexandru Ión, curtenî, precedenții (tot personajul afară de Ochiverdi).

Corul tuturor.

Să trăiească, să trăiească
Domnul nostru pământean,
La mulți anî să stăpânescă
Să ajungă ca Traian.

Urta!

Alexandru Ión.

Inima-mî in pept afund
Palpitéză de o dat

Și nu sciu ce straniu gâd
Capul mi l'a turburat.

Sceptrul meu de domnitor
Pré puțin l'am prețuit,
Dar aici acest popor
Taina m'ă-a descoperit.

Ved că tronul dauriu
Nu e jelț de desfătări,
Nici sumanul porfiriu
Nu-i făcut pentru plăceri.

Opincarii când îi ved
Neaoși Românașii mei,
In mărirea țerei cred
Și in viitorul ei.

Bine, bine v'am găsit
Desfătarea mea,
Viitorul strălucit
Cerule să vă dea.

Ciocă.

Primesce Dómne cu 'ndurare
Acésta pâne ș'astă sare.

Alexandru Ión (luând și dându-le unui curtean).

Îți mulțămesc bade primar'
De scumpul și frumosul dar.

Corul tuturor.

Să trăiească, să trăiească
Domnul nostru pămêntean!
La mulți ani să stăpânéscă
Să ajungă ca Traian.

Urre!

Turbea.

Primesce și din partea mea
Ovațiuni Măria Ta.

Alexandru Ión. Fórte incântat de a te revedea Domnule coleg dela divanul ad hoc.

Turbea. M'ași ruga să-mi acorđi încă o grație.

Alexandru Ión. Dece pentru una.

Turbea. Indrăznesc dară a-ți presenta pe notarul comunei Domnul Sever Urlente, mirele Domnișórei Jeaneton Nastrapce, guvernanta fiicei mele.

Alexandru Ión (la o parte), Indrăzneț om, să mă amestece in murdăriile sale, mă fac însă că n'am înțeles (tare). Aspiră la vr'un post, Domnul notar?

Turbea. Ba nu Măria Ta, dar a oftat după onórea de a-ți vedea strălucita față și a implora grația Măriei Tale având dorința a se împămênteni.

Alexandru Ión. Este dară Ungurean? Décă-l recomanđi D-ta n'am nimic in contra împămênțenirei, dar asta-i tréba representațiunei naționale, a camerei și a senatului.

Turbea. Ne-ai pré fericit Măria Ta.

Moș Rótă (să arată in fund cu o jalbă in proțap.)

Corul poporului.

La o parte ómenī bunī

Dați-vě in lături,

Ca să trecă bietul om

Prin a nóstre pățurī.

La o parte, nu vedeți

Zorul sěu și frica

Că milosul Domnitor

Nu i va da nimica.

Nicī o dată nu-i va da

Ceea ce-i lipsesce,

Cinstea ce i s'a răpit

N'o mai regăsesce.

Turbea (zărind pe moș Rótă face semne primarului să-l opréscă.)

Alexandru Ión (a observat, face semn primarului să lase pe Rótă).

Tur'bea (vădând asta se retrage spre fund).

Kir. Unde se duce prințul?

Gherache. Mi se pare că nu ne va presenta.

Kir. Ce plafond.

Gherache. Afront, bre!

Moș Rótă (ajungând dinaintea lui Alex. Ión se prosternéză).

Pré mărite, pré 'nălțate

Pré puternice, 'ndurate

Rog ascultă păsul meu

Să te ție Dumneșeu.

(vrea să ia jalba din proșap)

Alexandru Ión. Ci lasă, spune mai bine din gură.

Rótă (i sărută mâna).

Alexandru Ión. He, he, moș Ioane Rótă prietenul și tovaroșul meu cel vechiú din divanul ad hoc, lucru negândit. Ridică te și spune fără șfială, ce durere ai. Ți-a făcut cine-va vr'un neajuns.

Rótă (se scólă; plânge cu hohot). Din astă lăcrămație vei afla tot Măria ta, îndură-te a o ceti.

Alexandru Ión. Spune moș Ioane din gură ce ai de spus, că mai bine am să înțeleg.

Moș Rótă. Luminăția vóstră. Véd că nu m-ai uitat și cred că nu vei fi uitat dară nici de păcatul meu cel de la ad hoc. D'atuncî n'am mai avut și bună cu meghieșul meu cel puternic, étă-l acela de colea. Numai Dumneșeu să-i dea sănătate și bine, dar amar m'a lovit in avere și cinste. Și unde aveam nădejde, că-mî voi vedea pe fiu-meu, acela de colea, aședat cu casa și cu masă și cu nevastă

Alexandru Ión. Bălăióra cea de lângă primar.

Moș Rótă. Da Luminăția Vóstră, este fiă-sa.

Alexandru Ión. Sdravănă copilă.

Moș Rótă. Dumneșeu să-i lungéscă șilele. Dar să nu-mî

uit vorba. Tocmai când eram să mă însor pe fiu-meu, étă că meghieşul, tam ni sam, la horă, dinaintea satului întreg, m'a scuipat drept în obraz încât am cređut că a căđut cerul pe mine de ruşine. Primarul firesce că nu mai vrea să-şi dea fata după fiu-meu, căci ăice că suntem nisece ómenī fără nici o cinste.

Alexandru Ión. Rėu, rėu şi fără de cale moş Ióne. Déecă ar mai fi cinurile cele vechī, te-aş face pitar, orī paharnic, orī setrar orī ce ăi-ar pofti inima şi astfel s'ar şterge pata de pe numele D-tale, dar acum s'au dus tóte boeriile de până acum şi orī ce puternic mă cređi, aici n'am ce-ăi face. Căt despre meghieş lasă l în judecata lui Dumneđen, căci el nu bate cu ciomagul.

Moş Rótă (cu ochī lăcrămaăi). Dar cu ruşinea ce mi-a făcut, cum rămâne Măria ta? (pausă)

Alex. Ión (inspirat). Cu ruşinea, écă aşa rămâne moş Ióne (il sărută şi pe un obraz, şi pe altul). Nene primare şi tot satul. Aăi vėđut, unde l'a scuipat boerul, l'am sărutat eu Domnitorul ăerei (pornesce incet spre fund).

Corul tuturor.

Ah ce suflet măreă, ce inimă mare

Sémân pe lume nu are.

Să trăiécă, să trăiécă,

Domnul nostru cel iubit,

Să trăiécă. să trăiécă

De acum şi 'n vecī mărit.

(Vodă cu curtenī inaintéză incet incet spre fund şi se vede până la căderea cortinei.)

SCENA XI.

Precedenăi, (mai pe urmă) Ochiverđi.

Ciócă (alérgă la moş Rótă şi dă mâna cu el).

Când facem nunta cuscrule?

Rótă.

Orī când ei vrea primarule.

George, Săftica.

Eu alésă
Tu alésă,
Eu mirésă
Tu mirésă,
Tu al meu mire
Eu al tĕu mire,
In raiŭ d'am fi
Nu ne-am simți
 Mai bine.
 Nicĭ zine,
Nicĭ ângerĭ, nicĭ cheruvimĭ,
Nicĭ archanghelĭ, nicĭ serafimĭ,
Mai fericiți in cer nu sunt
Ca și noi astăzi pe pământ.

Urlente (la o parte). Dracu m'a pus de am scris reclamația lui moș Rótăc. Dacă cine îl are în creșut pe Domnitor așa de cu minte. Nicĭ dela un Ardelean nu m'aș fi așteptat la așa ceva, decum dela un Moldovan (uitându-se la Jeaneton). M'am ales cu o pómă acră de și-i rĕscóptă.

Ochiverđi (intră sbierând). Luminăția ta, Măria ta, pré inălțate Dómne nu mă lăsa, umblă să mă omóre cu țile.

Ciocă (alérgă speriat la el). Cum dracu ai scăpat.

Ochiverđi. Am eșit pe horn.

Kiriakĭta. După ce am perdut deputăția, să ne mai facă și țiganul un plafond.

Gherache. Afront bre!

Kiriakĭta. Dă-i mai bine un pumn de aur și-i infundă gura, că de unde nu o pățim réu, mi-e témă să nu perdem și moșiile la cele din urmă. Nu veđi Domnitorul cum fro-téză pe mojići.

Gherache. Flatéză, chera mu. Na mĕi țigane și tacĭ.

Ochiverđi. Sărut mânile (uitându-se imprejur). Ved fețe, care sémână a veselie, trebuie că-i vr'o nuntă la mijloc.

Săftica. Da, îmi vei cânta cât de curând la nunta mea,
mă ia George.

Jeaneton. Și la a mea, mă ia notarul.

Moș Rôtă

(aruncând o privire asupra ei, asupra notarului și asupra
Grecului).

Am scăpat de lăcustele sburătore
Și prăsim pe cele cu două picioare.

(Bubuituri de tunuri, clopote.)

Corul soldaților.

(M a r ș.)

Arma oțălită

Pușca ghintuită

E p'al nostru plac. (etc. până la fine.)

(Cortina cade.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TIPOGRAFIA ALFXI, BRAȘOV.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

